

GUIA DE PREVENCIÓ

Riscos laborals per a bombers i bomberes forestals

UGT

GUIA DE PREVENCIÓ

Riscos laborals per a bombers i bomberes forestals

Coordinació

UGT de Catalunya

Traducció

Bru Bonvehí Soldevila

Impressió

Impremta Pagès

Amb el suport de **a la feina** **cap risc** **Generalitat de Catalunya**

Contingut

• INTRODUCCIÓ	7	• ANNEX I: MODELS D'ACTUACIÓ	59
• CONDICIONS DE TREBALL I RISCOS LABORALS EN LA PREVENCIÓ I EXTINCIÓ D'INCENDIS FORESTALS	13	1. SOL·LICITUD A L'EMPRESA / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA DE DOCUMENTACIÓ PREVENTIVA	61
• ESTRÈS TÈRMIC	19	2. SOL·LICITUD A L'EMPRESA/ ADMINISTRACIÓ PÚBLICA DE REALITZACIÓ / REVISIÓ D'AVALUACIÓ DE RISCOS LABORALS I INFORMACIÓ A LES PERSONES TREBALLADORES	62
• RISCOS PSICOSOCIALS I ORGANITZATIUS ALS QUALS POT ESTAR EXPOSAT EL COL·LECTIU DE BOMBERS I BOMBERES FORESTALS	23	3. SOL·LICITUD A L'EMPRESA / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA / SERVEI DE PREVENCIÓ D'ACTUACIÓ EN MATÈRIA PREVENTIVA	63
• CONSIDERACIONS PREVENTIVES EN EXPOSICIONS A AGENTS QUÍMICS I CANCERÍGENS	25	4. COMUNICACIÓ A L'EMPRESA / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA DE LES DEFICIÈNCIES EXISTENTS EN MATÈRIA DE SEGURETAT I SALUT I PROPOSTES DE MILLORA	64
• TREBALLS AMB EXPOSICIÓ A L'AMIANT	31	5. RECLAMACIÓ D'UN NIVELL SUPERIOR DE CONSULTA I PARTICIPACIÓ	65
• NOCIONS EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS	35	6. MODEL DE RECLAMACIÓ DE FORMACIÓ PREVENTIVA PER A LES PERSONES TREBALLADORES	66
- PLA DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS	35	7. SOL·LICITUD DE REALITZACIÓ DE VIGILÀNCIA DE LA SALUT	67
- AVALUACIÓ DE RISCOS LABORALS	35	8. COMUNICACIÓ DE LA CONSTITUCIÓ DEL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT A L'EMPRESA / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA	68
- PLANIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT PREVENTIVA	38	9. ACTA DE CONSTITUCIÓ DEL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT	69
- VIGILÀNCIA DE LA SALUT	38	10. COMUNICACIÓ D'ASSISTÈNCIA AL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT D'UN ASSESSOR / TÈCNIC EXTERN	70
- PERSPECTIVA DE GÈNERE	40	11. SOL·LICITUD D'AMPLIACIÓ DE L'ORDRE DEL DIA EN REUNIONS DEL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT	71
- MESURES D'EMERGÈNCIA	42	12. SOL·LICITUD DE CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA DEL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT	72
- RECURS PREVENTIU	43	13. PROPOSTA DE REGLAMENT DEL FUNCIONAMENT DEL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT	73
- EQUIPS DE PROTECCIÓ INDIVIDUAL	44	14. MODEL DE DENÚNCIA DAVANT LA INSPECCIÓ DE TREBALL I SEGURETAT SOCIAL	76
- INFORMACIÓ EN MATÈRIA PREVENTIVA	48	15. MODEL DE L'INFORME DEL DELEGAT/ADA DE PREVENCIÓ	77
- FORMACIÓ EN MATÈRIA PREVENTIVA	48	16. MODEL DE SOL·LICITUD DE MESURES PREVENTIVES EN L'EXPOSICIÓ A CANCERÍGENS	78
- CONSULTA A LES PERSONES TREBALLADORES SOBRE SEGURETAT I SALUT EN EL TREBALL	50	• BIBLIOGRAFIA	79
- PARTICIPACIÓ DE LES PERSONES TREBALLADORES: ELS DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ	50	• NORMATIVA SOBRE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS	81
- COMPETÈNCIES DELS DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ	51		
- FACULTATS DELS DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ	52		
- GARANTIES DELS DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ	53		
- COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT	53		
- COMPETÈNCIES I FACULTATS QUE TÉ EL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT	54		
- DENÚNCIES A LA INSPECCIÓ DE TREBALL	55		
- RECLAMACIONS A LA MÚTUA	56		
- ACTUACIÓ EN CAS QUE LA MÚTUA DERIVI LA PERSONA TREBALLADORA AL SISTEMA PÚBLIC DE SALUT	56		
- ACTUACIÓ EN CAS DE REBRE L'ALTA MÈDICA PREMATURE PER PART DE LA MÚTUA	57		

El futur del treball ve marcat per diferents tendències en l'àmbit empresarial, mediambiental i social que estan propiciant canvis en les relacions laborals i l'organització del treball, així com en els riscos als quals està exposada la població treballadora. La transició climàtica, demogràfica i digital són les tres transicions que actualment estan afectant el món del treball de manera simultània.

El canvi climàtic provoca fenòmens extrems com les onades de calor; si bé és cert que les onades de calor no incendien les muntanyes, sí que influeixen clarament en la manera que tenen de cremar. Les nostres muntanyes estan sotmeses a un estrès hídric molt gran que les fa més inflamables, la qual cosa, sumada a l'abandonament del món rural i de l'agricultura, fa que hagi prosperat el creixement exponencial de massa forestal predisposada a cremar.

El nostre país és especialment vulnerable a l'efecte del canvi climàtic i es preveu que les onades de calor siguin cada vegada més freqüents i duradores, per la qual cosa hem d'estar preparats, fent més resistents i resilients els nostres boscos i establint un pla de gestió integral en el món rural que fomenti la feina de qualitat i fixi la població.

A Espanya, els incendis forestals s'estan convertint en un greu problema, ja que posen seriosament en perill no només el patrimoni natural, sinó també la ciutadania i les poblacions i, per descomptat, els operatius que es dediquen a l'extinció d'incendis forestals, que cada vegada viuen més situacions de risc que posen en perill la seva vida.

Aquests efectes tenen repercussió en l'entorn laboral, per la qual cosa és necessari millorar la protecció de les persones treballadores davant de les noves condicions laborals, amb especial atenció als llocs de treball que s'exerceixen a la intempèrie.

Per als bombers i bomberes forestals, els suposa un repte haver-se d'enfrontar al canvi generacional dels incendis forestals, cada vegada més agressius i virulents, als quals hem de sumar les diferents catàstrofes climàtiques, amb entrades de borrasques violentes que deixen destrosses per vent, DANAs que ocasionen inundacions o nevades severes en territoris que no hi estan habituats. Tots aquests són exemples en què la prevenció de riscos laborals té una importància vital.

Però a part de gestionar correctament els riscos laborals, és important progressar per adaptar els llocs de treball a les noves condicions climàtiques. La seva adaptació suposa un desafiament i és un assumpte urgent.

Unides a aquests riscos laborals als quals estan exposats els bombers i bomberes forestals hi ha les seves condicions de treball. La precarietat laboral, la temporalitat, la prolongació de la jornada laboral o la inseguretat laboral influeixen negativament en la seva salut física i mental.

Des de la UGT creiem fermament que cal progressar en la protecció de la salut mental dels bombers i bomberes forestals, ja que, a més de tot el que s'ha mencionat anteriorment, estan sotmesos a situacions estressants, tant físiques com psicològiques. Els fets traumàtics que es pateixen durant la prestació del servei poden arribar a provocar una crisi de pànic o depressió.

Actualment, per a la UGT, aconseguir tirar endavant la Llei bàsica de bombers i bomberes forestals és una prioritat per tal que es recullin qüestions tan importants com: l'anticipació de l'edat de jubilació a través de l'aplicació de coeficients reductors, la segona activitat, funcions, formació i, per descomptat, la prevenció dels riscos laborals de l'activitat que realitza el personal. En definitiva, cal avançar cap a treballs decents.

En aquest sentit, cal destacar que el 2022 es va incloure el dret a un entorn laboral saludable i segur en els principis i drets fonamentals en el treball de la Declaració de l'OIT del 1998. Es tracta d'un gran avenç a escala mundial, fet que hem aconseguit gràcies a l'acció dels sindicats internacionals, inclosa la UGT. Per tant, la seguretat i la salut en el treball s'han convertit en un dret fonamental, que, sens dubte, s'ha de veure reflectit en les polítiques preventives.

D'altra banda, estem veient avenços, encara que tímids, en el reconeixement dels riscos als quals es troba exposat el col·lectiu; per exemple, l'Agència Internacional de Recerca del Càncer (IARC) ha classificat l'exposició professional dels bombers com a cancerígena (grup 1) per mesotelioma i càncer de bufeta. La lluita contra el foc s'havia considerat el 2007 com a "possiblement cancerígen"; en l'actualitat, s'ha elevat a "carcinogen per als éssers humans", amb el nivell més alt de certesa.

Actualment, a la Unió Europea s'està negociant la sisena modificació de la Directiva sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a substàncies carcinògenes, mutàgenes o tòxiques al treball. Des de la Confederació Europea de Sindicats, de la qual la UGT forma part, s'ha proposat incloure l'ocupació dels bombers en l'àmbit de la directiva, amb l'objectiu d'augmentar la seva protecció en l'exposició a agents cancerígens.

Des del sindicat considerem necessària i oportuna la publicació d'aquesta guia, dirigida tant a representants de les persones treballadores com als mateixos bombers i bomberes forestals, amb l'objectiu que coneguin els seus drets relacionats amb la protecció de la seva salut i seguretat en el treball. Així doncs, en la primera part, es descriuen de manera aproximada els riscos laborals a què estan exposats i, en la segona, s'ofereix una recopilació de models adaptables per tal d'exigir el compliment de la normativa en matèria de prevenció de riscos laborals.

Per la duresa del treball que exerceix aquest col·lectiu, per a la UGT és imprescindible millorar les seves condicions laborals, ja que són indispensables en la protecció dels nostres boscos i del medi natural.

S'APLICA LA LLEI DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS ALS TREBALLS DE PREVENCIÓ I EXTINCIÓ D'INCENDIS FORESTALS?

La Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball va consultar la Direcció General de Treball sobre l'aplicació de la Llei de prevenció de riscos laborals (LPRL) a les activitats de prevenció i extinció d'incendis forestals. El dubte que es plantejava era si l'article 3.2 de la LPRL s'havia d'interpretar com una exclusió del seu àmbit d'aplicació per al personal que intervé en els treballs de prevenció i extinció d'incendis forestals, encara que els treballs que realitzin no es duguin a terme en el moment de l'incendi o si, en cas de no estar exclòs, com s'hauria d'interpretar l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei.

Segons la resposta emesa per la Direcció General de Treball¹, de 30 de març de 2007, es conclou que, en efecte, la Llei de prevenció s'aplica "a les activitats dels bombers, encara que aquestes s'exerceixin per les forces d'intervenció sobre el terreny, i poc importa que tinguin l'objectiu de combatre un incendi o socórrer d'una altra manera, atès que es realitzen en condicions habituals, d'acord amb la missió encomanada al servei de què es tracti".

No és aplicable la Llei de prevenció de riscos laborals en "situacions de risc col·lectiu greu, com per exemple catàstrofes naturals o tecnològiques, atemptats, accidents greus o altres esdeveniments de la mateixa mena, la gravetat i magnitud de les quals requereixin l'adopció de mesures indispensables per a la protecció de la vida, de la salut i de la seguretat col·lectiva, i l'acompliment correcte de la qual es veuria compromès si s'haguessin d'observar totes les normes que conté la Directiva 89/391. No obstant això, en aquests casos cal no oblidar que la Directiva 89/391 exigeix a les autoritats competents que vetllin perquè la seguretat i la salut dels treballadors quedin assegurades en la mesura que sigui possible".

1. Disponible a: "Informe del Ministeri de Treball i Afers Socials relatiu a l'aplicació de la Llei de prevenció de riscos laborals a les activitats contra incendis del sector agrari".

Posteriorment, en la resposta d'11 de març de 2019 a la consulta plantejada a la Direcció General de Treball (Referència DGE- SGON-591CRA)², per part de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball, sobre l'aplicació de la Llei de prevenció de riscos laborals i la seva normativa de desenvolupament en les activitats de prevenció, extinció i salvament, es manté en la línia argumental indicada per a les tasques de prevenció i extinció d'incendis forestals, però afegeix la següent consideració:

"Un cop subratllat el que s'ha mencionat anteriorment respecte al col·lectiu i l'exercici de les seves activitats, i la necessària concurrència de circumstàncies de gravetat excepcional per tal d'excloure de manera transitòria l'aplicació de la normativa de prevenció de riscos laborals general, la interpretació del que s'hagi d'entendre com a risc greu, catàstrofe o calamitat pública no correspon a aquest centre directiu i ha de ser efectuat per qui li correspongui la competència en matèria de protecció civil".

La resposta donada per la Direcció General de Treball es basa en la sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 12 de gener de 2006³, en què a la seva resposta de 2019 menciona el següent: "La interpretació que fa el TJUE és clara: només la realització de determinades activitats (protecció civil) en unes condicions concretes i excepcionals (greu risc col·lectiu) en què la preservació de la seguretat i la integritat col·lectives no fan possible que es desenvolupin i s'apliquin correctament les mesures previstes en la directiva, permeten de manera transitòria fer prevaler aquest objectiu, sense perjudici que s'adoptin mesures que vetllin per la seguretat i salut dels treballadors".

2. Disponible a: Consulta a la Direcció General de Treball (Referència DGE- SGON-591CRA).

3. Disponible a: Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 12 de gener del 2006.

CONDICIONS DE TREBALL I RISCOS LABORALS EN LA PREVENCIÓ I EXTINCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

La prevenció i extinció d'incendis forestals comporta una sèrie de riscos laborals, tant pel medi en què es desenvolupa el treball, el lloc i les seves condicions.

Els treballs d'extinció d'incendis forestals comporten unes condicions específiques relacionades amb la imprevisibilitat dels mateixos incendis, que fins i tot poden arribar a generar les seves pròpies condicions meteorològiques, i la dificultat de controlar-los, ja que en molts casos el mateix foc genera condicions d'extrema duresa i dificultat.

El treball en terreny irregular, com la muntanya, unit a l'esforç físic requerit, propi del treball del sector, genera accidents de treball per caigudes de persones en el mateix o en diferent nivell, rrelliscades o ensopegades amb caiguda. Cal sumar-hi, també, els treballs amb eines manuals i l'ús d'equips de treball que porten associats riscos que poden acabar en accidents causats per pèrdues de control total o parcial d'equips de treball o materials, cops, xocs i atrapaments en màquines, contactes tèrmics, projecció de partícules, etc.

Els treballs en terrenys irregulars o amb pendents elevats sotmesos a altes temperatures, tant derivats de l'ambient com de la calor que desprèn el mateix incendi forestal, generen tant estrès físic (fatiga i esgotament) com estrès tèrmic, la qual cosa pot derivar en accidents per cops de calor, deshidratació, etc.

No es poden perdre de vista els riscos físics (soroll, vibracions, radiacions solars, temperatures extremes), els riscos químics (exposició a pols i productes químics, intoxicació per fum, exposició a agents cancerígens o mutàgens etc.) ni els riscos biològics (fongs, bacteris, paràsits, mossegades d'animals) als quals estan exposats les persones treballadores del sector.

Pel que fa a l'exposició a agents químics i cancerígens, cal indicar que el perfil toxicològic dels fums dels incendis forestals és complex i divers. Aquests agents químics poden entrar a l'organisme a través de diferents vies: inhalatòria, dèrmica i oral. Cal tenir en compte que l'exposició es pot produir durant les tasques d'extinció de l'incendi forestal, però també posteriorment a través del contacte amb la roba, les eines o els equips de protecció individual que han estat exposats als fums de combustió.

Sobre l'exposició a agents cancerígens, cal esmentar que l'Agència Internacional de Recerca del Càncer (IARC) ha classificat l'exposició professional dels bombers com a cancerígena (grup 1) per mesotelioma i càncer de bufeta. Això s'ha de tenir en compte per al sector dels bombers forestals. La lluita contra el foc s'havia considerat anteriorment com a "possiblement cancerígen", el 2007. Ara s'ha elevat a "carcinogen per als éssers humans", el nivell més alt de certesa. De fet, els bombers i bombers forestals estan exposats, com a mínim, a set substàncies cancerígenes durant les tasques d'extinció d'incendis: sutge, benzè, quatre hidrocarburs aromàtics policíclics i formaldehid.

D'altra banda, entre els riscos ergonòmics als quals estan exposades aquestes persones treballadores es poden esmentar les postures forçades i contínues, rutes de llarga distància (250 km) en vehicles tot terreny, amb moviments posturals i cervicals inadequats i amb gran càrrega muscular tensionada, a més d'estar drets gran part de la jornada, amb girs o torsions per manipular les càrregues.

Per tant, normalment els accidents de treball en l'extinció d'incendis forestals no són provocats per un sol factor causal, sinó que s'ha de considerar una multicausalitat de situacions.

A continuació, s'ofereix una relació no exhaustiva dels riscos a què s'enfronten aquestes persones treballadores:

- Cremades. L'alt poder calorífic de l'incendi i la imprevisibilitat del seu desenvolupament poden produir cremades de diferent nivell de gravetat, i en els casos més greus poden provocar la mort.
- Estrès tèrmic. Es treballa a l'aire lliure, en hores centrals del dia i en dies calorosos, a més de la calor que aporta el mateix foc i la residual de les zones cremades.
- Radiacions no ionitzants presents a la llum visible, infraroja i ultraviolada; les microones; les ones de ràdio i l'energia de radiofreqüència dels telèfons mòbils.
- Explosions i deflagracions.
- Explosius latents i ocults de la guerra civil.

- Asfíxia produïda per la inhalació de fum.
- Intoxicació per inhalació de CO₂ i CO.
- Exposició a agents químics o cancerígens, com per exemple l'amiant, present en instal·lacions en mal estat o deteriorades.
- Contactes elèctrics.
- **Caigudes a causa de l'orografia del terreny: coves i avencs ocults per la vegetació, mines manuals verticals abandonades sense senyalitzar per a l'extracció de tungstè, aigua particular, etc.**
- **Talls causats per l'ús d'eines manuals o mecàniques, motoserres, motobombes.**
- Atrapaments, xocs, cops, projecció de partícules, caiguda d'objectes.
- Atropellaments o atrapaments per bolcada de vehicles o maquinària.
- Sobreesforços, postures forçades, càrrega física, treball físic prolongat.
- Exposició a agents biològics, contagi de malalties d'animals salvatges o morts, picades, mossegades, accidents causats per éssers vius.
- **Treball continuat durant dies laborables, diumenges i festius.**
- Jornades nocturnes, cada vegada més freqüents, per atendre emergències.
- Canvis de torns continus, avisos d'imprevistos i elevada rotació del personal.
- Treballs vinculats amb la mobilitat i els desplaçaments, inclosos els d'helicòpter.
- Allunyament i dispersió dels llocs de treball.
- Treball en condicions d'estrès elevat.
- Jornades laborals prolongades sense un bon avituallament de ràpida absorció i recuperació.
- Disponibilitat del treballador fora de la seva jornada laboral i en dies de descans.
- Alta càrrega física, mental i emocional.
- Nivells de soroll alts.
- Vibracions.
- Treballs sempre sotmesos a condicions meteorològiques complexes, una orografia adversa, etc.
- I altres aspectes importants són el tipus de contracte, l'estacionalitat, la participació de diverses entitats i organismes, etc

Segons la “**Guia tècnica per a la investigació d’accidents en l’extinció d’incendis forestals**”, Entrenamiento e Información Forestal, SL, del Ministeri de Medi Ambient (p. 5):

“Les missions i els treballs que engloba l’extinció d’incendis són molt variats i cadascun té els seus propis riscos i perills. Això abasta una gran varietat de situacions en les quals es pot produir l’accident. De l’anàlisi històrica dels accidents ocorreguts a Espanya des del 1973, s’ha efectuat una classificació de la tipologia dels accidents.

S’estableixen cinc tipus d’accidents:

1. **Atrapaments pel foc:** situacions en què un o més individus es troben envoltats o sobrepassats per un comportament inesperat del foc.
2. **Lesions no provocades directament per l’incendi:** asfíxia, electrocució, ofegament, caigudes, intoxicació química, maneig d’eines i equips, rodament de roques, artefactes militars, entrenaments, etc.
3. **Accidents amb vehicles:** treballs davant del foc, trasllats a l’incendi i retorns, atropellament, transport inadequat (p. ex. en la carrosseria d’un vehicle autobomba), trasllats en accions de vigilància.
4. **Accidents aeris:** col·lisions amb cables elèctrics, maniobres d’enlairament i aterratge, càrrega d’aigua, errors mecànics, embarcament i desembarcament de personal, i missions de reconeixement i vigilància.
5. **Causes mèdiques,** entre les quals destaca l’infart, a més de: cop de calor, insolació, pneumònia, sobreexforços, embòlia, etc.”

En el document de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball “**Anàlisi dels riscos en la prevenció i extinció d’incendis en el sector agrari**”, hi ha una relació dels accidents mortals més freqüents en incendis forestals en funció del col·lectiu de professionals afectat:

a) Tripulants i passatgers d’aeronaus

L’accident mortal es produeix a conseqüència de l’impacte de l’aeronau contra el terreny. Les causes deriven de la situació en què es treballa, ja que s’assoleixen les condicions límit d’operació de l’aeronau, circumstàncies en les quals un error tècnic o humà impedeix qualsevol possibilitat de rectificació. Els intervals de temps en què acostumen a ocórrer els accidents són el moment de la descàrrega d’aigua sobre de l’incendi i els segons immediats anteriors o posteriors.

b) Personal d’unitats terrestres

1. Accidents mortals causats pel mateix incendi. La causa principal d’accident mortal és l’atrapament entre les flames per la propagació explosiva del front de flames, ja sigui per circumstàncies atmosfèriques,

pel comportament del foc o per les llargues seqüències de treball sense descansos intermedis.

2. Accidents mortals per causes sobrevingudes. El factor principal de causa sobrevinguda solen ser l’infart de miocardi, els accidents de trànsit, contactes elèctrics i accidents de muntanya.

c) Conductors de maquinària pesant i bombers

En el cas dels conductors de maquinària pesant, la principal causa d’accident és la bolcada de la màquina, mentre que en el cas dels bombers és l’accident de trànsit (o en pistes forestals).

És evident que en el sector forestal hi ha una gran varietat de riscos laborals que tenen una alta probabilitat d’arribar a provocar un accident de treball.

Segons la “**Guia tècnica per a la recerca d’accidents en l’extinció d’incendis forestals**”, Entrenamiento e Información Forestal, SL, del Ministeri de Medi Ambient (p. 102):

“Els atrapaments i els accidents aeris són les principals causes de mort en els incendis forestals. En el cas dels atrapaments, el no compliment de la normativa bàsica de seguretat sembla ser, a priori, la causa fonamental d’aquesta mena d’accidents. La inexistència de rutes d’escapament, zones de seguretat i el no establiment de punts d’ancoratge són, en la majoria de les ocasions, els factors que s’atribueixen més als accidents mortals. En el cas dels helicòpters, el 25% dels accidents s’han produït per errors mecànics, i la majoria d’accidents restants són per col·lisió amb objectes externs.”

Davant d’aquests fets és important que es duguin a terme avaluacions de riscos laborals i s’apliquin les mesures preventives adequades al risc, per tal de protegir la seguretat i la salut de les persones treballadores. Això és especialment rellevant a causa de les dures condicions en les quals han d’exercir el treball i per com d’específic i complex és el sector.

És necessari esmentar la dificultat que té la Inspecció de Treball i Seguretat Social per tal de realitzar les tasques de vigilància i control del compliment normatiu en aquest sector, a causa, entre altres aspectes, de la imprevisibilitat de les situacions i la diferent durada de les tasques, com també de la dificultat d’accés als llocs de treball.

Per a més informació sobre la seguretat en les activitats d’extinció d’incendis forestals, és interessant consultar la pàgina web del Ministeri per a la Transició Ecològica i Repte Demogràfic, destinat a aquest efecte. Es pot consultar a:

<https://www.miteco.gob.es/en/biodiversidad/temas/incendios-forestales/seguridad.html>.

ESTRÈS TÈRMIC

Les previsions indiquen que el 2030 es perdrà en un any l'equivalent a més del 2% del total d'hores de treball a tot el món, ja sigui perquè farà massa calor per treballar o perquè les persones treballadores necessitaran treballar a un ritme més lent per aquesta causa. L'estrès tèrmic és un obstacle cada vegada més gran per a l'activitat econòmica, ja que durant les hores més càlides alenteix el funcionament de les empreses. A més, és molt complicat adaptar-se a aquestes noves condicions que poden resultar letals⁴.

L'exposició a la calor extrema porta riscos laborals associats, que s'accentuen si el treball comporta esforç físic, com és el cas de l'extinció d'incendis. L'OIT indica que "la productivitat laboral disminueix quan la temperatura és superior de 24 a 26 °C. Quan s'assoleixen els 33 o 34 °C, amb una intensitat de treball moderada, els treballadors perden un 50% de la seva capacitat"⁵.

El nivell d'estrès que pateix un treballador en un lloc de treball en què fa calor està influenciat per quatre factors ambientals: la temperatura, la humitat, la calor irradiada i la velocitat del vent (Institut de Medi Ambient i Seguretat Humana de la Universitat de les Nacions Unides).

Els bombers i bombers forestals estan sotmesos tant a la calor que desprenen les flames com de la superfície cremada, a part de la calor ambiental, que, com s'ha esmentat

4. OIT: "Treballar en un planeta més calent: l'impacte de l'estrès tèrmic en la productivitat laboral i el treball decent". 2019. Disponible a: Treballar en un planeta més calent: l'impacte de l'estrès tèrmic en la productivitat laboral i el treball decent (ilo.org).

5. OIT: "Treballar en un planeta més calent: l'impacte de l'estrès tèrmic en la productivitat laboral i el treball decent". 2019. Disponible a: Treballar en un planeta més calent: l'impacte de l'estrès tèrmic en la productivitat laboral i el treball decent (ilo.org), p.13.

anteriorment, cada vegada és superior. Això suposa un risc laboral que s'ha de tenir en compte a l'hora d'aplicar mesures preventives, així com pel que fa a la gestió del personal.

El cos humà té una temperatura mitjana de 36,5 °C, la qual gairebé no varia gràcies als mecanismes de termoregulació. Quan la temperatura del cos supera els 38 °C es poden produir danys a la salut, com deshidratació o erupcions a la pell, i a partir dels 40,5 °C pot arribar a provocar fins i tot la mort.

Cal tenir en compte que certes malalties cròniques, tractaments mèdics, l'edat o l'estat biològic poden descompensar els mecanismes de termoregulació. Les dones embarassades també es consideren especialment sensibles a la calor.

Com a mesures preventives per reduir el risc d'estrès tèrmic dels bombers forestals indiquem les següents (llista no exhaustiva):

- Reducció del temps de treball i de la durada d'exposició a altes temperatures durant la jornada.
- Establir pauses periòdiques de com a mínim 15 minuts cada hora en les tasques que sigui possible, avisant la plantilla a través dels mitjans necessaris, o permetre que les persones treballadores facin pauses en funció de les seves necessitats.
- Evitar el treball en solitari.
- Només es poden fer servir vehicles amb aire condicionat.
- Habilitar zones de descans fresques i amb ombra.
- Proporcionar suficient aigua fresca i sèrum fisiològic.
- Proporcionar ulleres de sol i crema protectora.
- Establir programes d'aclimatació en funció de l'esforç físic que comporti la tasca.

És important formar les persones treballadores sobre la identificació dels símptomes d'un cop de calor i com cal actuar si succeeix. Entre els símptomes del cop de calor hi ha la fatiga, set intensa i falta de sudoració, pell seca i calenta, vertigen i mareig, pal·lidesa, confusió mental, nàusees i vòmits, palpitations, dificultat respiratòria, rampes musculars i convulsions.

Quan una persona pateix un cop de calor és important col·locar-la en un lloc fresc i aïrejat, posar-li el cap sobre un material tou perquè no rebi cops en cas de convulsions,

aplicar-li compreses d'aigua freda al front i als canells, ventar-la per refrescar-li el cos, i no controlar-li les convulsions, ja que aquestes són un mecanisme de defensa per eliminar la calor i voler controlar-les podria provocar danys musculars. A més, cal trucar a emergències per tal de rebre assistència sanitària.

A més, durant la vigilància de la salut de les persones treballadores cal examinar la presència de personal treballador especialment sensible a l'exposició a altes temperatures i s'ha d'emetre un informe que inclogui les mesures de prevenció, adaptació i protecció.

Como recomendaciones para las personas trabajadoras podemos mencionar:

- Beure molta aigua abans, durant i després de la jornada laboral.
- Una dieta equilibrada i rica en sals minerals, cal evitar menjar en gran quantitat.
- No beure alcohol, ja que augmenta la pèrdua d'aigua i facilita la deshidratació.
- Vestir roba lleugera.
- Cobrir-se el cap durant els treballs al sol, posar-se protecció solar i ulleres de sol.
- Si és possible, cal intentar treballar en zones amb ombra.
- Prestar atenció als canvis en l'estat de salut individual i dels companys.
- Informar l'empresa dels problemes d'abastament d'aigua o si la roba de treball és inadequada.
- Fer pauses freqüents al llarg de tota la jornada laboral per refer-se.
- Adaptar el ritme de treball en funció de la tolerància a la calor.
- En cas de trobar-se malament, cal avisar immediatament a fi de rebre atenció mèdica. No s'ha de continuar treballant ni conduir.

Des de la UGT insistim que és important adaptar els llocs de treball a aquesta nova realitat climàtica en què ens trobem. Les temperatures altes seran molt comunes al nostre país durant més temps; per tant, cal no esperar més i adaptar la gestió preventiva al risc d'exposició a temperatures altes en els llocs de treball on sigui necessari. Per això proposem negociar els protocols d'actuació en els treballs exteriors durant onades de calor i períodes de temperatures altes. Des de la UGT disposem d'un model adaptable que es pot descarregar a través de l'enllaç següent:

https://www.ugt.es/sites/default/files/2024_02_saludlaboralguianegcol_OK.pdf

RISCOS PSICOSOCIALS I ORGANITZATIUS ALS QUALS POT ESTAR EXPOSAT EL COL·LECTIU DE BOMBERS I BOMBERES FORESTALS

A part dels riscos físics als quals estan exposats els bombers i bombers forestals, cal tenir en compte la possible exposició a riscos de tipus psicosocial i organitzatiu.

Els factors psicosocials són aquelles condicions que es troben presents en el treball i que tenen la capacitat d'afectar tant el benestar o la salut (física, psíquica o social) de les persones treballadores com el desenvolupament del treball. Estan directament relacionades amb l'organització, el contingut del treball i la realització de la tasca. Les conseqüències perjudicials sobre la salut o el benestar del treballador que deriven d'una situació en què hi ha una condicions psicosocials adverses o desfavorables són, principalment, la insatisfacció laboral i l'estrès.

A continuació, s'enumeren una sèrie de factors de tipus organitzatiu i psicosocial als quals cal prestar atenció:

- El treball per torns i el treball nocturn.
- Una elevada càrrega mental i emocional.
- Enfrontar-se a situacions imprevisibles i perilloses.
- Els horaris irregulars.
- La prolongació de la jornada laboral.
- La falta de conciliació entre la vida familiar i laboral.

Les condicions de treball en l'extinció d'incendis forestals són especialment dures, tant físicament com mentalment, a causa del medi en què es desenvolupa el treball i les seves condicions, per això cal destacar la importància de garantir un nombre adequat de persones treballadores en la plantilla, ja que les condicions en les quals s'exerceix el treball poden ser més complicades i perilloses quan no es disposen dels mitjans humans suficients. És evident que és més perillós extingir un incendi entre dues persones que entre vint, per la qual cosa la falta de personal per a les tasques d'extinció d'incendis forestals també implica un risc laboral potenciador dels riscos laborals enumerats anteriorment.

Les llargues jornades laborals que exerceixen aquestes persones treballadores també suposen un risc en si mateixes. El gran esforç físic, la falta d'hidratació i alimentació i l'enorme càrrega mental i emocional augmenten el nivell de risc al qual està exposada la persona treballadora i minven la seva capacitat de reacció, la qual cosa pot derivar en un accident de treball.

Des de la UGT insistim en la necessitat d'avaluar els riscos psicosocials i organitzatius i d'aplicar les mesures preventives que derivin d'aquesta avaluació per tal de preservar la salut dels bombers i bombers forestals. Una gestió adequada d'aquesta mena de riscos repercutirà en unes millors condicions laborals per a les persones treballadores.

Les condicions laborals dels bombers i bombers forestals també poden influir en la seva salut mental. La inseguretat laboral, la temporalitat, les llargues jornades laborals i les situacions d'estrès continuat en el treball afecten negativament la salut mental de les persones treballadores. Segons uns estudis recents, "assegurar unes condicions d'ocupació adequades podria reduir un 60% els casos de mala salut mental de les treballadores i un 80% els casos dels treballadors; la raó no és altra que el treball és el causant d'aquests problemes"⁶.

6. Confederació de Salut Mental a Espanya: "Estat dels Drets Humans en salut mental, 2022" P.68. Disponible a: "Informe sobre l'estat dels drets humans en salut mental: 2022".

CONSIDERACIONS PREVENTIVES EN EXPOSICIONS A AGENTS QUÍMICS I CANCERÍGENS

Els professionals de prevenció i extinció d'incendis forestals es veuen exposats a diferents agents químics derivats de la mateixa combustió: fums i gasos, sotge, compostos orgànics volàtils, hidrocarburs aromàtics policíclics, així com agents cancerígens i mutàgens⁷. L'exposició a l'amiant s'ha de tenir en compte, per exemple, en instal·lacions agropecuàries amb amiant degradat, o per exposició a les fibres que es queden a la roba i els equips de treball⁸. En aquest sentit, cal tenir present les diferents vies d'entrada dels agents al cos humà, a través de la via inhalatòria, dèrmica i oral.

El perfil toxicològic dels fums dels incendis forestals és divers i complex. Cal avançar en l'estudi d'aquest perfil toxicològic, així com de l'epidemiologia associada, per tal de millorar les mesures preventives enfront del risc d'exposició a agents químics i cancerígens.

S'han identificat substàncies que poden provocar efectes que van des de les malalties obstructives pulmonars, irritacions, marejos i toxicitats agudes fins al càncer, en funció de diversos factors: els components i l'estructura molecular dels gasos de combustió, la dosi rebuda, el temps d'exposició, els factors ambientals, els factors biològics i, fins i tot, la naturalesa de toxicitat intrínseca de la vegetació que es crema.

7. Subgrup de treball: prevenció, extinció d'incendis i salvament CNSST: "La seguretat i salut laboral del col·lectiu dedicat a activitats de prevenció, extinció d'incendis i salvament", 2023, p. 60.

8. Subgrup de treball: prevenció, extinció d'incendis i salvament CNSST: "La seguretat i salut laboral del col·lectiu dedicat a activitats de prevenció, extinció d'incendis i salvament", 2023, p. 60.

Adicionalment, hi ha tres factors més a tenir en compte:

- La inhalació de fums és diferent en funció de la posició que s'ocupa: per exemple, en treballs sobre flancs o en punta de llança, on el mateix arc que es realitza amb l'aigua no només redueix la temperatura, sinó que aparta el fum.
- Per als casos d'exposicions sense pauta regular, com la dels bombers i bombers, no es coneixen els efectes sobre l'organisme quan l'exposició es produeix en concentracions baixes però durant períodes de temps llargs.
- Les mesclades de certes substàncies poden tenir efectes additius, sinèrgics o antagònics sobre l'organisme, i el coneixement d'aquestes interaccions és molt limitat.

Cal definir els equips de protecció individual més adequats al nivell de risc en funció dels agents químics i cancerígens presents, tenint en compte que les diferents concentracions en l'exposició als fums són desconegudes i no controlades. No es pot penalitzar la respirabilitat de les persones treballadores quan els utilitzen, ja que fan un esforç físic enorme.

En aquest sentit, seria adequat "implantar procediments de treball segurs que permetin minimitzar l'exposició del personal als agents químics perillosos que es generen durant l'incendi forestal, així com un procediment d'higiene personal després de les tasques d'extinció d'incendis i un altre procediment per a l'ús d'equips de protecció respiratòria en situacions amb exposició a agents químics perillosos. En aquestes situacions és necessari utilitzar protecció respiratòria enfront de partícules almenys P2, valorant la necessitat d'utilitzar equips de protecció respiratòria enfront de gasos i vapors"⁹.

A més, la manipulació de la roba, eines i equips de protecció individual que han estat exposats als fums de combustió és un vector de contaminació important, tant per via dèrmica com inhalatòria. Cal tenir en compte que els vehicles utilitzats en la intervenció, un cop finalitzada, també són potencialment transmissors de contaminants segons on s'han situat i, alhora, poden ser contaminats per als bombers i bombers forestals que hi accedeixin amb l'EPI contaminat un cop acabada la intervenció. L'afectació d'aquesta contaminació pot ser tant per al mateix usuari com per al personal del costat, en el centre de treball i en els vehicles, per transferència.

9. Comitè de Lluita contra Incendis Forestals: "Recomanacions sobre el risc d'exposició a agents químics en l'activitat d'extinció d'incendis forestals", 29 de novembre de 2023, p. 5. Disponible a: miteco.gob.es/content/dam/mitesco/es/biodiversidad/temas/incendios-forestales/Recomendaciones_riesgo_exposicion_agentes_quimicos_IIFF_CLIF_Defnov23.pdf

Com a procediment de neteja d'equips, com també d'equips de protecció individual, indiquem el següent:

- "Implantar procediments per a la neteja dels equips de treball o materials utilitzats en un incendi impregnats de fum o sutge (mànegues, ràcords, llances, etc.).
- Implantar procediments que indiquin la periodicitat i la manera de realitzar la neteja de la cabina dels vehicles per part del personal designat.
- Sempre que sigui possible, cal netejar les botes amb aigua abans de pujar als vehicles.
- Implantar procediments per part de l'empresa per rentar la roba de treball i els EPI impregnats d'agents químics perillosos generats en l'incendi. Aquests procediments han d'indicar quan s'ha de rentar la roba de treball i els EPI, qui ho renta i com ho fa, sobre la base de les instruccions del fabricant, mitjançant una empresa externa o rentadores instal·lades en els centres de treball.
- La roba de treball i els EPI utilitzats, després de la intervenció, s'han de ventilar sempre que sigui possible i cal guardar-los sempre separats de la roba de carrer"¹⁰.

10. Comitè de Lluita contra Incendis Forestals: "Recomanacions sobre el risc d'exposició a agents químics en l'activitat d'extinció d'incendis forestals", 29 de novembre de 2023, p. 6. Disponible a: miteco.gob.es/content/dam/mitesco/es/biodiversidad/temas/incendios-forestales/Recomendaciones_riesgo_exposicion_agentes_quimicos_IIFF_CLIF_Defnov23.pdf

Adicionalment, les zones d'avituallament i descans ubicades excessivament a prop de la zona d'intervenció o dins de l'àrea d'influència dels fums poden ser una font de contaminació per via inhalatòria o digestiva.

Com a mesures preventives en les zones d'avituallament podem destacar:

- Allunyar les zones d'avituallament tant com es pugui de la zona d'intervenció i de la zona d'influència dels fums.
- Disposar d'aigua i sabó en aquestes zones per assegurar la neteja obligatòria prèvia a la ingestió.
- Pautar les pauses de tal manera que en cap cas impliqui haver de menjar en zones d'immersió de fums i sense neteja prèvia.
- “En les pauses per menjar o beure, cal rentar-se la cara, el coll i les mans amb aigua i sabó o amb tovalloletes humides adequades. S’ha de menjar en zones lliures de fums. En finalitzar la intervenció, i abans del retorn, cal executar el procediment d’higiene personal establert, que inclou, com a mínim, la neteja de cara, coll i mans amb aigua i sabó o amb tovalloletes humides que siguin adequades.”¹¹
- Durant la necessària hidratació que es produeix enmig de la intervenció, s’ha de procurar allunyar-se al màxim dels fums de combustió i no tocar mai amb guants o les mans la superfície de contacte directe amb els llavis.
- Els àpats no s’han de dur a terme en operacions amb immersió en fums.
- Evitar mastegar xiclets durant la intervenció.

11. Comitè de Lluita contra Incendis Forestals: “Recomanacions sobre el risc d'exposició a agents químics en l'activitat d'extinció d'incendis forestals”, 29 de novembre de 2023, p. 6. Disponible a: miteco.gob.es/content/dam/miteco/es/biodiversidad/temas/incendios-forestales/Recomendaciones_riesgo_exposicion_agentes_quimicos_IIFF_CLIF_Def-nov23.pdf

La formació de la plantilla perquè conegui els riscos de l'exposició al fum dels incendis i les mesures preventives, els procediments de treball segurs, corregir pràctiques errònies, els equips de protecció individual, etc., és indispensable per tal d'evitar possibles danys de salut.

A l'hora de treballar en la vigilància de la salut cal considerar, en funció de l'avaluació de riscos, l'exposició a agents químics i cancerígens. En aquest sentit, cal recordar que, el 2022, l'Agència Internacional de Recerca del Càncer (IARC) va classificar l'exposició laboral dels bombers com a cancerígena, canviant així la classificació anterior, en la qual es considerava com a “possiblement cancerígena”. Això suposa un punt d'inflexió a l'hora de gestionar els riscos de prevenció de riscos laborals d'aquests professionals. Per tant, les proves a fer han de ser específiques als riscos presents.

Segons l'art. 8 del RD 665/1997, la vigilància de la salut s'ha de dur

- Abans de l'inici de l'exposició.
- En intervals regulars successius amb la periodicitat que recomanin els coneixements mèdics, tenint en consideració l'agent cancerigen o mutagen, el tipus d'exposició i l'existència de proves eficaces de detecció precoç.
- Quan sigui necessari si es detecta en algun treballador de l'empresa amb una exposició similar algun trastorn que pugui deure's a l'exposició a agents cancerígens o mutàgens.

Pel que fa a la vigilància de la salut per a les persones treballadores exposades a agents cancerígens i/o mutàgens, també cal destacar els punts següents:

- Les persones treballadores poden sol·licitar la revisió dels resultats de la vigilància de la seva salut.
- S'ha de portar l'historial mèdic individual de les persones treballadores afectades.
- Cal aconsellar i informar les persones treballadores sobre qualsevol control mèdic que sigui pertinent efectuar amb posterioritat al cessament de l'exposició. En particular, s'aplica a aquests treballadors el que estableix el paràgraf e) de l'apartat 3 de l'article 37 del reial decret pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció en matèria de vigilància de la salut més enllà de la finalització de la relació laboral.

Segons l'article 6 del Reial decret 665/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents cancerígens durant el treball, l'empresari o empresària ha d'adoptar mesures d'higiene personal i protecció individual en aquelles activitats en què hi hagi risc de contaminació per agents cancerígens

- Està prohibit menjar, beure o fumar en zones de treball en què hi hagi aquest risc.
- S'ha de proporcionar la roba adequada a les persones treballadores.
- Cal disposar de llocs on guardar de manera separada la roba de treball o de protecció i la roba de vestir.
- Cal disposar d'un lloc determinat on guardar adequadament els equips de protecció, verificar que es netegen i comprovar-ne el funcionament, si és possible amb anterioritat i, en tot cas, després de cada vegada que s'utilitzin, reparant i substituint els equips defectuosos abans que es tornin a usar.
- És necessari tenir vàters i lavabos apropiats i adequats per a les persones treballadores.
- Les persones treballadores que la seva avaluació de riscos determini que tenen risc d'estar exposades a agents cancerígens disposaran de 10 minuts per a netejar-se abans de menjar i de 10 minuts més abans de plegar de la feina. Aquest temps no pot acumular-se ni utilitzar-se per a altres finalitats.
- L'empresa ha de responsabilitzar-se de rentar i descontaminar la roba de treball, i està prohibit que les persones treballadores s'emportin la roba a casa per rentar-la.

També hem d'apuntar que, segons l'article 9 de l'esmentat RD 665/1997, l'empresa ha de disposar de la documentació següent:

- Els resultats de l'avaluació de riscos, així com els criteris i procediments d'aquesta avaluació i els mètodes de mesurament, anàlisi o assaig utilitzats.
- Una llista actualitzada dels treballadors sotmesos a tasques amb risc d'exposició a agents cancerígens, indicant l'exposició a la qual hagin estat sotmesos en l'empresa.
- Els historials mèdics individuals dels treballadors afectats.
- La documentació esmentada en els apartats 2 i 3 hauran de conservar-se durant quaranta anys un cop acabada l'exposició, i s'ha de remetre a l'autoritat laboral en cas que l'empresa cessi l'activitat abans d'aquest termini.
- Els historials mèdics seran traslladats per l'autoritat laboral a la sanitària, la qual els conservarà, garantint-ne la confidencialitat. En cap cas l'autoritat laboral pot conservar còpia dels historials esmentats.

TREBALLS AMB EXPOSICIÓ A L'AMIANT

Atès que els professionals de la prevenció i extinció d'incendis forestals poden entrar en contacte amb fibres d'amiant durant les intervencions, per exemple en instal·lacions que continguin materials amb amiant deteriorat, és d'aplicació el Reial decret 396/2006, de 31 de març, en què es recullen les disposicions en matèria de seguretat i salut aplicables als treballs amb risc d'exposició a l'amiant.

En l'avaluació de riscos s'ha d'incloure la possibilitat que hi hagi exposició a l'amiant en les diferents situacions. És cert que, atesa la imprevisió i urgència dels treballs dels bombers i bombers forestals, no és possible fer una avaluació de riscos específica per a cada intervenció, però l'empresa ha de protegir les persones treballadores davant d'aquest risc.

Resulta útil elaborar un pla de treball que inclogui aquelles activitats en què seria possible que les persones treballadores poguessin estar exposades a fibres d'amiant. Per exemple, per a treballs en instal·lacions agropecuàries amb amiant en mal estat.

Aquestes operacions poden considerar-se de curta durada amb presentació irregular o no programables amb antelació, per la qual cosa, segons l'art. 11.4 del RD 396/2006, de 31 de març, és possible elaborar un pla únic, de caràcter general, que faci referència al conjunt d'aquestes activitats, el qual contingui les especificacions que cal tenir en compte a l'hora de desenvolupar-les. Per a l'elaboració del pla de treball s'han de consultar els representants de les persones treballadores (art. 11.6 del RD 396/2006, de 31 de març), i els delegats i delegades de prevenció reben una còpia del pla de treball.

Pel que fa a la vigilància de la salut, s'ha de seguir el protocol per tal d'identificar els efectes sobre la salut de l'exposició a l'amiant, i realitzar les proves específiques al respecte. Segons el que estableix l'art. 16.3 del Reial decret 396/2006, de 31 de març, atès el llarg període de latència de les patologies causades per l'amiant, tota persona treballadora amb antecedents d'exposició a l'amiant que cessi la relació de treball amb l'empresa en què es va produir la situació d'exposició, ja sigui per jubilació, canvi d'empresa o qualsevol altra causa, ha de seguir sotmesa a un control mèdic preventiu, mitjançant reconeixements periòdics realitzats, a través del Sistema Nacional de Salut, en serveis de pneumologia que disposin de mitjans adequats d'exploració funcional respiratòria o altres serveis relacionats amb la patologia per amiant.

L'empresa ha de facilitar els equips de protecció individual adequats al risc per a totes aquelles persones treballadores que puguin estar exposades a les fibres d'amiant i, a més, ha de formar-les perquè els utilitzin adequadament.

Recordem que, segons l'art. 8 del RD 396/2006, la utilització dels equips de protecció individual de les vies respiratòries no pot ser permanent, i el seu temps d'ús per a cada persona treballadora s'ha de limitar al mínim estrictament necessari, i en cap cas poden superar-se les 4 hores diàries. Quan es duen a terme treballs que requereixen l'ús d'equips de protecció respiratòria, s'han de preveure les pauses pertinents en funció de la càrrega física i les condicions climatològiques.

Segons l'art. 13 del Reial decret 396/2006, de 31 de març, la formació preventiva que han de rebre les persones treballadores ha d'incloure:

- a) Les propietats de l'amiant i els seus efectes sobre la salut, inclòs l'efecte sinèrgic del tabaquisme;
- b) els tipus de productes o materials que poden contenir amiant;
- c) les operacions que poden implicar una exposició a l'amiant i la importància dels mitjans de prevenció per minimitzar-ne l'exposició;
- d) les pràctiques professionals segures, els controls i els equips de protecció;
- e) la funció, elecció, selecció, ús apropiat i limitacions dels equips respiratoris;
- f) si escau, segons els tipus d'equip utilitzat, les formes i mètodes de comprovació del funcionament dels equips respiratoris;
- g) els procediments d'emergència;
- h) els procediments de descontaminació;
- i) l'eliminació de residus;
- j) les exigències en matèria de vigilància de la salut.

Pel que fa a la informació que han de rebre les persones treballadores en relació amb l'exposició a l'amiant, cal indicar que ha de ser detallada i suficient i ha d'incloure (art. 14 del Reial decret 396/2006, de 31 de març):

- a) Els riscos potencials per a la salut a causa de l'exposició a la pols de l'amiant;
- b) les mesures d'higiene que han d'adoptar els treballadors, així com els mitjans que l'empresari ha de facilitar amb aquesta finalitat;
- c) els perills de fumar, per la seva acció potenciadora i sinèrgica amb la inhalació de fibres d'amiant;
- d) la utilització i obligatorietat de fer servir els equips de protecció individual i de la roba de protecció, i el seu correcte ús i conservació;
- e) els resultats obtinguts en les avaluacions i controls de l'ambient de treball efectuats i el seu significat i abast;
- f) els resultats no nominatius de la vigilància sanitària específica davant d'aquest risc.

Cada persona treballadora ha de ser informada individualment dels resultats de les avaluacions ambientals del seu lloc de treball i de les dades de la seva vigilància sanitària específica, facilitant-li les explicacions que siguin necessàries perquè s'entengui amb facilitat.

La persona treballadora té dret a sol·licitar i obtenir les seves dades de què disposa l'empresa relacionades amb la prevenció de l'exposició laboral a l'amiant. En tot cas, l'empresa, amb motiu d'extinció del contracte de treball, ha de lliurar a la persona treballadora un certificat on s'inclouguin les seves dades respecte a les avaluacions de risc i vigilància de la salut.

A més, segons l'art. 9 del Reial decret 396/2006, de 31 de març, les persones treballadores han de disposar d'instal·lacions sanitàries apropiades i adequades, per exemple una doble taquilla on poder guardar de manera separada la roba de protecció i la roba personal. També cal disposar d'un lloc adequat per emmagatzemar els equips de protecció individual, que s'han de rentar, descontaminar i verificar el seu bon funcionament.

La roba de protecció l'ha de facilitar i rentar la mateixa empresa, en cap cas la persona treballadora ha de netejar la roba que pugui estar contaminada amb amiant. Sempre abans de sortir de la feina, les persones treballadores han de canviar-se la roba. A més, les persones treballadores amb risc d'exposició a l'amiant han de disposar almenys de deu minuts per netejar-se abans de menjar i abans de plegar de la feina. Aquest temps es computa com a temps de treball.

NOCIONS EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

■ PLA DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

Segons l'article 16 de la LPRL, "la prevenció dels riscos laborals s'ha d'integrar en el sistema general de gestió de l'empresa, tant en el conjunt de les seves activitats com en tots els seus nivells jeràrquics, a través de la implantació i aplicació d'un pla de prevenció de riscos laborals".

L'empresa ha d'elaborar el Pla de prevenció de riscos laborals, que ha d'incloure l'avaluació de riscos i la planificació de l'activitat preventiva, en la qual ha de quedar reflectida l'estructura organitzativa, els responsables, les funcions, les pràctiques, els procediments, els processos i els recursos necessaris per tal de dur a terme les diferents accions en matèria preventiva.

■ AVALUACIÓ DE RISCOS LABORALS

L'avaluació de riscos és "el procés dirigit a valorar la magnitud d'aquells riscos que no s'hagin pogut evitar, obtenint la informació necessària perquè l'empresari estigui en condicions de prendre una decisió apropiada sobre la necessitat d'adoptar mesures preventives i, en aquest cas, sobre el tipus de mesures que s'hagin d'adaptar" (art. 3.1 del Reglament dels serveis de prevenció).

De forma general, una avaluació de riscos laborals ha de contenir la informació següent:

- Identificació del lloc de treball.
- Riscos del lloc.
- Treballadors/ores afectats.
- Resultat de l'avaluació.
- Mesures preventives a aplicar.
- Referència als criteris i procediments d'avaluació i als mètodes de mesurament, anàlisi o assaig utilitzats.

L'empresa ha d'elaborar una avaluació inicial d'acord amb "la naturalesa de l'activitat, les característiques dels llocs de treball existents i dels treballadors que hagin d'exercir-los" (art. 16.2 de la LPRL). Els equips de treball, les substàncies i els preparats químics, així com les condicions dels llocs de treball, igualment han de ser avaluats.

L'avaluació de riscos s'ha de repetir i/o adaptar quan canviï el lloc de treball, les condicions laborals o les condicions personals de la persona treballadora.

També s'ha de repetir "quan s'hagin detectat danys a la salut dels treballadors o s'hagi apreciat a través de controls periòdics, inclosa la vigilància de la salut, que les activitats preventives poden ser inadequades o insuficients" (art. 6 del Reglament dels serveis de prevenció).

Per a les tasques de prevenció i extinció d'incendis forestals, "l'avaluació de riscos ha de comprendre els treballs i tasques en centres de treball (inclosos els equips de treball, el seu manteniment, etc.), les activitats de formació (incloses les pràctiques i entrenaments) i les tasques desenvolupades en les intervencions, inclosos els riscos associats als desplaçaments entre el centre de treball i el lloc de la intervenció.

També, a l'hora de dur a terme l'avaluació de riscos, cal tenir en compte la urgència en la realització dels treballs, la seva diversitat i l'entorn per tal d'adoptar en qualsevol cas les mesures preventives necessàries, encara que no sigui possible quantificar el risc¹². Al llarg del document s'han anat desgranant diferents riscos laborals als quals poden estar exposats els professionals de la prevenció i extinció d'incendis forestals.

12. Subgrup de treball: prevenció, extinció d'incendis i salvament CNSST: "La seguretat i salut laboral del col·lectiu dedicat a activitats de prevenció, extinció d'incendis i salvament", 2023, p. 83.

A més, per a les diferents tasques incloses en la prevenció i extinció d'incendis forestals, l'avaluació de riscos hauria de tenir en compte les consideracions següents¹³.

- Les persones treballadores han de disposar dels equips de treball i els equips de protecció individual o altres elements de seguretat necessaris per poder fer els treballs en bones condicions.
- S'ha de dur a terme una comprovació periòdica dels EPI i de les mesures de seguretat, i sempre abans d'accedir a zones de risc o de realitzar activitats.
- S'han de fer comprovacions sobre si se segueixen els procediments de treball segurs durant el desenvolupament dels diferents treballs.
- Les persones treballadores han de disposar de líquids, avituallament i ombres quan hi hagi intervencions prolongades o amb exposició a temperatures extremes.
- Els equips de treball, com per exemple les eines, han de ser ergonòmiques i han d'evitar el risc d'exposició a vibracions.
- S'han d'aplicar les mesures necessàries per tal de prevenir l'exposició a fibres d'amiant (RD 396/2006).
- Els centres de treball han de tenir diferenciats els llocs nets dels bruts, i han de disposar de doble taquilla, neteja i descontaminació de roba, equips de protecció individual i equips de treball, zones específiques de descontaminació, temps a l'inici i al final de la jornada, així com abans i després de les pauses. Tots els equips i eines de treball que necessitin ser netejats i/o descontaminats s'han d'embolicar i aïllar a les zones brutes, separades de la cabina i de les zones considerades "netes". S'ha de realitzar en les instal·lacions del parc.
- S'han d'establir rotacions per tal d'assegurar l'alternança de tasques, evitant així la sobrecàrrega física, l'exposició de postures forçades, la mobilització de càrregues i la utilització d'EPIs més temps del que és apropiat, establint torns de descans.
- Seria recomanable disposar d'un pla d'entrenament i condicionament físic per tal de poder exercir les tasques del lloc de treball amb seguretat.
- S'ha de facilitar suport psicològic per tal d'ajudar les persones treballadores a gestionar l'estrès derivat de l'acompliment del treball.

13. Subgrup de treball: prevenció, extinció d'incendis i salvament CNSST: "La seguretat i salut laboral del col·lectiu dedicat a activitats de prevenció, extinció d'incendis i salvament", 2023, p. 84-85.

■ PLANIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT PREVENTIVA

Segons el que recull l'article 16.2 b) de la LPRL, la planificació de l'activitat preventiva ha d'incloure les mesures preventives necessàries per eliminar o reduir i controlar els riscos que hagin estat posats de manifest per l'avaluació de riscos, indicant els terminis i responsables per a la seva execució, així com els mitjans humans i materials necessaris.

A més, "l'empresa ha d'assegurar-se de l'efectiva execució de les activitats preventives incloses en la planificació, fent-ne un seguiment continu" (art. 16.2 b) LPRL).

El pla de prevenció ha d'incloure els apartats següents (art 9.1 del Reglament dels serveis de prevenció):

- Activitat preventives derivades de l'avaluació.
- Mesures d'emergència i evacuació.
- Vigilància de la salut dels treballadors.
- Formació i informació dels treballadors en matèria preventiva.
- Coordinació de la prevenció de riscos laborals en l'empresa.

■ VIGILÀNCIA DE LA SALUT

La vigilància de la salut és aquell conjunt d'activitats que inclou la recollida, l'anàlisi i la interpretació sistemàtica de dades de la salut dels treballadors i les treballadores, amb la finalitat de protegir la seva salut i prevenir les malalties derivades del treball per tal d'influir i orientar l'acció preventiva de l'empresa. Per aconseguir-ho, els seus objectius principals són: el seguiment de la repercussió de les condicions de treball sobre la salut dels treballadors i treballadores, la detecció precoç de les malalties laborals (dels danys i lesions derivats de l'activitat laboral) i, com a conseqüència, l'avaluació i efectivitat del sistema de prevenció.

Els reconeixements mèdics periòdics per comprovar l'estat de salut de les persones treballadores són només una de les eines de les quals disposa la vigilància de la salut i s'han de fer en funció dels riscos a què estiguin exposats els treballadors; no n'hi ha prou amb la realització de proves genèriques desvinculades dels riscos laborals de l'activitat laboral. El contingut dels diferents **Protocols de Vigilància Sanitària Específica dels Treballadors** l'ha aprovat el Ministeri de Sanitat.

La vigilància de la salut ha de ser gratuïta per a les persones treballadores i ha de ser realitzada pel servei mèdic del Servei de Prevenció de l'empresa, i és important no confondre'l amb la mútua col·laboradora amb la Seguretat Social, que s'encarrega de la gestió de les contingències professionals, com les incapacitats temporals.

A l'hora d'establir les proves mèdiques necessàries, el Servei de Prevenció ha de tenir en compte el reconeixement per part de la IARC del risc de patir mesotelioma o càncer bufeta entre els bombers forestals. Davant d'aquesta evidència, és necessari incloure les proves mèdiques específiques per a aquells treballs en què hi ha exposició a cancerígens i altres substàncies químiques perilloses que puguin afectar la salut dels professionals, incloses les de l'amiant.

Segons l'art. 22 LPRL, l'empresa ha de garantir la vigilància de la salut de les persones treballadores, independentment del tipus de contracte.

La realització de la vigilància de la salut és voluntària per als treballadors excepte en les excepcions següents, amb previ informe dels representants de les persones treballadores:

- "Quan la realització dels reconeixements mèdics sigui imprescindible per avaluar els efectes de les condicions de treball sobre la salut dels treballadors;
- per verificar si l'estat de salut del treballador pot significar un perill per a ell mateix, per a la resta de treballadors o per a tercers;
- quan així estigui establert en una disposició legal".

Per tant, per al col·lectiu de bombers forestals, la realització de la vigilància de la salut és obligatòria, ja que resulta imprescindible per tal d'avaluar els efectes de les condicions de treball sobre la salut i, a més, existeix una disposició legal específica sobre aquest tema.

En la vigilància de la salut s'ha de guardar el dret a la intimitat de les persones treballadores i la confidencialitat de les dades de salut. L'empresa no pot tenir accés als resultats del reconeixement mèdic i aquests resultats no poden ser utilitzats amb finalitats discriminatòries ni en perjudici del treballador.

La vigilància de la salut s'ha de realitzar:

- Després de la incorporació al treball o després de l'assignació de noves tasques amb nous riscos per a la seguretat i la salut.
- Després d'una llarga absència del lloc de treball per motius de salut.
- Periòdicament per avaluar si els riscos laborals estan afectant la salut dels treballadors.
- Posteriorment de la finalització de la relació laboral, en aquells casos en què sigui necessari per la naturalesa dels riscos als quals hagi estat exposat el treballador.

■ PERSPECTIVA DE GÈNERE

En el mercat de treball espanyol hi ha una clara segregació entre homes i dones en determinats sectors d'activitat, en les diferents ocupacions i, fins i tot, en els mateixos llocs de treball, i això influeix en els riscos als quals estan exposats.

És important tenir en compte la perspectiva de gènere a l'hora d'abordar els riscos laborals, ja que les dones estan clarament perjudicades i desprotegides.

Tradicionalment, els problemes de salut laboral de les dones s'han infravalorat i només s'ha tingut en compte de manera específica la protecció de la maternitat i la lactància (en què es protegeix el fetus i el nadó).

Les tasques de prevenció i extinció d'incendis forestals les han exercit històricament els homes; no obstant això, en els últims 10 anys, ha incrementat el nombre de dones que es dediquen a aquesta professió. Per tant, a l'hora de realitzar la gestió preventiva dels riscos laborals és fonamental fer-ho amb perspectiva de gènere, garantint la protecció efectiva de la seva seguretat i salut.

La LPRL estableix que per realitzar l'avaluació de riscos és necessari tenir en compte les característiques de les persones treballadores que exerceixen les diferents tasques; per tant, no n'hi ha prou només a tenir en compte la naturalesa o el treball en si, sinó que també s'han de tenir presents totes les característiques de les persones que el duen a terme. És a dir, en aquest cas, el gènere de la persona, així com l'edat o qualsevol altre tret que pugui fer necessària una adaptació de la seva feina per reduir el risc de generar danys a la seva salut.

En definitiva, es tracta d'avaluar no només el lloc de treball en relació amb les funcions que es realitzen, sinó d'analitzar les característiques de les persones que fan aquestes tasques per tal de saber com els afecten. Si és necessari, cal proporcionar-los les mesures preventives adequades.

En les avaluacions de riscos sempre s'han d'analitzar les condicions de treball; és a dir, les tasques que es duen a terme, qui les fa, els llocs en què es desenvolupen, els equips de treball que s'utilitzen, les condicions ambientals del lloc, la presència de substàncies químiques, biològiques o agents físics que puguin ocasionar danys a la salut, factors ergonòmics (postures, moviments repetitius, postures forçades, etc.), l'organització del treball (jornades, horaris, torns, càrrega mental, autonomia) i factors psicosocials (violència, estrès, discriminació, assetjament, etc.). Totes aquestes qüestions s'han d'analitzar i avaluar tenint en compte la perspectiva de gènere.

A l'hora de realitzar estudis toxicològics sobre la població treballadora, no es tenen en compte les diferències biològiques entre homes i dones. A causa d'això, els resultats d'aquests estudis toxicològics no reflecteixen les diferències reals dels comportaments dels compostos químics en els organismes dels homes i les dones. La integració de la perspectiva de gènere és la manera de garantir una prevenció efectiva dels riscos laborals.

Probablement, les mesures preventives que s'implantïn per reduir els danys a la salut de les treballadores no han de diferir gaire de les que es puguin implantar a la resta de persones treballadores.

La maquinària i els equips de treball, així com els equips de protecció individual que cal emprar, s'han de seleccionar tenint en compte les característiques de les persones que els utilitzen i sempre han de permetre que s'adaptin a les seves necessitats. En general, en aquests dissenys no es tenen en compte les diferències entre homes i dones, i molts dels equips han estat dissenyats considerant les dimensions antropomòrfiques dels homes i no de les dones.

D'altra banda, l'organització del treball ha de tenir en compte com afecta la perspectiva de gènere.

Pel que fa als programes formatius, és recomanable que, a part de la formació específica en PRL, hi hagi formació en habilitats i aptituds per valorar els coneixements previs de les persones i la seva capacitat inicial. És important que els plans de formació de l'empresa incloguin formació en igualtat, evitant els estereotips de gènere.

Respecte als protocols de vigilància de la salut, s'han d'avaluar i interpretar de manera coherent les exposicions en el treball, tenint en compte les diferències biològiques existents; per exemple, mesures antropomètriques, funcions endocrines, diferent distribució del greix corporal en l'organisme, diferent manera de presentar-se determinats símptomes en homes i dones, etc.

També és necessari que augmenti la participació de les dones en aquelles decisions sobre salut laboral que garanteixin que les mesures preventives que s'adoptin siguin realment apropiades als riscos i els danys que es pretenen evitar.

■ MESURES D'EMERGÈNCIA

L'empresari o empresària, tenint en compte la dimensió i l'activitat de l'empresa i si hi ha persones alienes a l'empresa, ha d'"analitzar les possibles situacions d'emergència i adoptar les mesures necessàries en matèria de primers auxilis, lluita contra incendis i evacuació dels treballadors" (art. 20 de la LPRL).

L'empresari o empresària designa el personal que s'encarrega de posar en pràctica aquestes mesures i ha de "tenir la formació necessària, en quantitat suficient, i disposar del material adequat". A més, ha de comprovar periòdicament el correcte funcionament de les mesures d'emergència adoptades.

Les emergències de les activitats de prevenció i extinció d'incendis forestals poden ser de dos tipus, segons si succeeixen en el centre de treball o en treballs desenvolupats a l'exterior.¹⁴

Per als centres de treball és obligatori disposar d'un pla d'emergència o autoprotecció en què s'identifiqui el personal involucrat en la gestió de les emergències, així com les seves funcions i competències.

Per a les emergències que puguin succeir en les labors de prevenció i extinció d'incendis forestals, s'ha d'articular un pla d'emergència en què es reculli la forma d'actuació en cadascuna de les emergències possibles. Cal identificar les persones involucrades en les brigades d'emergència, així com les seves funcions i competències.

14. Subgrup de treball: prevenció, extinció d'incendis i salvament CNSST: "La seguretat i salut laboral del col·lectiu dedicat a activitats de prevenció, extinció d'incendis i salvament", 2023, p. 85-86.

Per a aquells casos de risc greu o imminent que puguin succeir durant les tasques d'extinció d'incendis forestals, s'han de donar instruccions precises a les persones treballadores que puguin trobar-se enmig d'aquesta situació perquè puguin abandonar la seva tasca i posar-se fora de perill. Per a aquestes situacions, cal tenir en compte la possible necessitat de mitjans materials i humans, i és necessari establir mecanismes d'informació per a totes les persones treballadores que hi puguin estar involucrades.

■ RECURS PREVENTIU

Segons l'art. 32 bis de la LPRL, la presència dels recursos preventius al centre de treball és necessària quan:

- Els riscos es puguin veure agreujats o modificats en el desenvolupament del procés o l'activitat, per la concurrència de diverses operacions que es desenvolupen successivament o simultàniament, i calgui el control de l'aplicació correcta dels mètodes de treball.
- **Es realitzin activitats o processos que reglamentàriament siguin considerats com a perillosos o amb riscos especials.**
- **La necessitat que els recursos preventius siguin requerits per la Inspecció de Treball i Seguretat Social, si les circumstàncies del cas així ho exigeixen, a causa de les condicions de treball detectades.**

Per tant, els dos primers supòsits serien d'aplicació per a l'extinció d'incendis forestals. En l'avaluació de riscos s'han d'identificar els treballs per als quals és necessària la presència de recursos preventius, la qual cosa ha de quedar determinada en la planificació de l'activitat preventiva.

Els recursos preventius els designa l'empresa, que poden ser:

- Una o diverses persones designades de l'empresa.
- Un o diversos membres del servei de prevenció propi de l'empresa.
- Un o diversos membres del servei de prevenció aliè concertat per l'empresa.

L'empresari o empresària ha de facilitar indicacions a les persones treballadores per tal que puguin identificar els recursos preventius.

Segons l'art. 22 bis del RSP, la labor dels recursos preventius consisteix a vigilar el compliment de les activitats preventives en relació amb els riscos identificats, cosa que justifica la necessitat de la seva presència. Aquesta vigilància inclou la comprovació de l'eficàcia de les activitats preventives previstes en la planificació, així com de l'adequació d'aquestes activitats als riscos que es pretenen prevenir o a l'aparició de riscos no previstos.

Els recursos preventius han de romandre al centre de treball durant el temps en què es mantingui la situació que determini la seva presència, no podent realitzar una altra acti-

vitat que no sigui la de vigilar el compliment de les mesures preventives. La seva situació no ha de suposar un factor addicional de risc ni per a aquestes persones ni per a les persones treballadores. A més, han de tenir la capacitat suficient (com a mínim el nivell bàsic i segons l'activitat a revisar, valorant si és necessària una formació superior), han de disposar dels mitjans necessaris i han de ser numèricament els suficients per vigilar el compliment de les activitats preventives encomanades.

Si concorren diverses empreses i hi ha designats recursos preventius de les diferents empreses, han de col·laborar entre elles, així com amb la persona encarregada de la coordinació.

■ EQUIPS DE PROTECCIÓ INDIVIDUAL

L'empresa ha de proporcionar a les persones treballadores els equips de protecció individual (EPI) adequats als riscos als quals estan exposats en el seu lloc de treball. Aquests equips s'han d'utilitzar quan els riscos no s'hagin pogut evitar o reduir mitjançant mesures de protecció col·lectives, mitjans tècnics o procediments d'organització del treball.

L'empresari o empresària ha de donar instruccions sobre l'ús i el manteniment dels EPI a les persones treballadores, les quals han de seguir les instruccions d'ús proporcionades.

La formació en l'ús i el manteniment dels EPI resulta indispensable per als professionals de la prevenció i extinció d'incendis forestals.

Respecte a la tria dels EPI, s'ha de fomentar la consulta a les persones treballadores. A més de tenir en compte les condicions de seguretat, és necessari considerar-ne la comoditat d'ús i com pot arribar a ser de difícil i perillós per a la persona treballadora utilitzar uns equips de protecció inadequats o molestos.

Per a l'extinció d'incendis forestals cal facilitar a les persones treballadores els EPI següents (relació no exhaustiva):

- Casc
- Roba de protecció per a incendis forestals
- Guants
- Passamuntanyes
- Tapaboques i protecció per al clatell (clatellera)
- Ulleres de protecció
- Proteccions a les cames (esgarrinxades i talls)
- Protecció auditiva
- Botes aptes per a treballs en incendis forestals
- Mascaretes FFP2 i FFP3
- Altres tipus de màscares contra agents químics¹⁵ que siguin necessàries.

En relació amb l'elecció dels EPI més adequats per a la protecció dels treballadores i treballadores en cas d'inhalació de fums, s'han de tenir en compte les consideracions següents:

- **En un incendi, d'entrada es desconeix la concentració dels diferents contaminants. L'exposició a contaminants podria ser causa d'una baixa de llarga durada o, per contra, la superació dels límits d'exposició professional.**
- No es coneixen les possibles interaccions entre els diferents contaminants presents en un incendi.
- Existeixen estudis que indiquen l'efecte inhibidor del monòxid de carboni sobre l'eficàcia dels filtres. Per tant, és important utilitzar detectors personals de CO.
- Cal tenir en compte la responsabilitat dels usuaris a l'hora d'escollir la protecció respiratòria.

La roba de treball ha de proporcionar¹⁶:

- Protecció al tors, al coll, als braços fins als canells i a les cames fins als turmells, en condicions d'absència de foc.

15. Subgrup de treball: prevenció, extinció d'incendis i salvament CNSST: "La seguretat i salut laboral del col·lectiu a activitats de prevenció, extinció d'incendis i salvament, 2023, p. 26.

16. Institut Nacional de Seguretat i Treball. Roba de protecció per a bombers. Estat de situació i normativa tècnica. 2017. Disponible a: <https://www.insst.es/documents/94886/201709/Ponencia+Ropa+bomberos+%28abril+2017%29/f7f8fd07-aa63-4829-a6a4-d645674bb27f>

- Protecció enfront de focs sobtats i accidentals, així com la projecció de guspies.
- Protecció enfront de les condicions climàtiques.
- Resistència mecànica a l'abrasió, rascades i tracció.
- Prestacions d'alta visibilitat.

És important ressaltar que l'ús conjunt de la roba de treball amb altres EPI no ha de suposar una reducció en la protecció de la persona treballadora (obligació general, art. 5.2. del Reial decret 773/1997).

Pel que fa a la roba adequada per als bombers forestals, ha de complir amb la norma UNE- EN 15614. "Aquest tipus de roba ofereix una resistència inferior al vapor d'aigua i, per tant, és més transpirable i lleugera que la roba dissenyada per a bombers segons la Norma UNE-EN 469. Els elements d'alta visibilitat són obligatoris i han de complir els requisits tèrmics i d'alta visibilitat indicats en diferents apartats d'aquesta norma".¹⁷

Recorda

Com que el col·lectiu de bombers forestals té risc d'exposició a agents cancerígens, l'empresari o empresària, o les diferents administracions respecte del personal al seu servei, han d'adoptar una sèrie de mesures d'higiene personal i protecció individual, les quals enumerem a continuació:

- Proveir les persones treballadores de roba de protecció apropiada o d'un altre tipus de roba especial adequada.
- Disposar de llocs on guardar, de manera separada, la roba de treball i protecció i la roba de carrer.
- Disposar d'un lloc determinat per a l'emmagatzematge adequat dels equips de protecció, verificant que estan nets i comprovant el seu bon funcionament, sobretot abans d'utilitzar-los, i reparant o substituint els equips defectuosos abans de tornar-los a usar.
- Les persones treballadores que s'identifiquin en l'avaluació de riscos com a exposades a agents cancerígens disposen de temps per rentar-se dins de la jornada laboral, amb un màxim de 10 minuts abans de menjar i 10 minuts més abans de plegar de la feina. Aquest temps no pot acumular-se ni utilitzar-se per a altres finalitats.
- L'empresa s'ha de responsabilitzar de la neteja i descontaminació de la roba de treball, i està prohibit que les persones treballadores s'emportin la roba a casa per rentar-la.

17. Institut Nacional de Seguretat i Salut en el Treball. Roba de protecció per a bombers. Estat de situació i normativa tècnica, 2017. Disponible a: <https://www.insst.es/documents/94886/201709/Ponencia+Ropa+bomberos+%28abril+2017%29/f7f8fd07-aa63-4829-a6a4-d645674bb27f>

Resum comparatiu de requisits

Per colors, de més a menys protecció: Equivalent

Requisit	Norma	EN 469 (estructural)	EN 15614 (forestal)	EN 16689 (rescat)
Resistència a la propagació de la flama		Índex 3 (de 3)	Índex 3 (de 3)	Índex 3 (de 3)
Protecció enfront la calor convectora		Nivell 1 ≥ 9 s Nivell 2 ≥ 13 s	Sense requisit	Sense requisit
Protecció enfront la calor radiant		Nivell 1 ≥ 10 s Nivell 2 ≥ 18 s (exposició a 40 kW/m ²)	11 s (exposició a 20 kW/m ²)	7 s (exposició a 20 kW/m ²)
Resistència a la calor *		5% després de 5 min a 180 °C	5% després de 5 min a 180 °C	Sense requisit
Protecció enfront la calor per contacte		Sense requisit	Sense requisit	5 s a 100 °C
Resistència al vapor d'aigua (transpirabilitat)**		Nivell 1 ≥ 30 m ² Pa/W Nivell 2 ≤ 30 m ² Pa/W	≥ 10 m ² Pa/W	≥ 20 m ² Pa/W
Resistència a la penetració d'aigua		Nivell 1 < 20 kPa (peces de roba sense barrera d'estanquitat) Nivell 2 ≥ 20 kPa (peces de roba amb barrera d'estanquitat)	Sense requisit	Sense requisit
Resistència a traccions		≥ 450 N	≥ 450 N	≥ 450 N
Resistència a rascades		≥ 25 N	≥ 20 N	≥ 25 N
Resistència a abrasions		Sense requisit	Sense requisit	20.000 cicles
Resistència a explosions		Sense requisit	Sense requisit	100 o 200 kPa (segons la mida de la mostra)
Elements d'alta visibilitat		Opcionals	Obligatoris	Obligatoris
Resistència a la penetració de patògens		Sense requisit	Sense requisit	Opcional

* Variació dimensional màxima en % després de l'exposició indicada a la calor.

** En aquest cas, per a la classificació s'ha considerat la màxima transpirabilitat com a condició més favorable. Per a les peces de roba que hagin assolit el nivell 1 de resistència al vapor d'aigua, el fabricant ha d'incloure una nota en la informació en què s'indiqui una limitació de temps d'ús a causa del risc de l'estrès tèrmic, que ha d'estar relacionada amb el tipus d'activitat (producció de calor metabòlica, condicions ambientals).

Font: Roba de protecció per a bombers: en cada intervenció, la millor protecció (insst.es)

■ INFORMACIÓ EN MATÈRIA PREVENTIVA

Segons el que estableix l'article 18 de la LPRL, l'empresari o empresària ha de garantir que les persones treballadores rebin informació en matèria preventiva relacionada amb:

- Els riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors, tant aquells que afecten l'empresa en el seu conjunt com cada tipus de lloc de treball o funció.
- Les mesures i activitats de protecció i prevenció aplicables als riscos assenyalats en l'apartat anterior.
- Les mesures d'emergència, primers auxilis, lluita contra incendis i avaluació de treballadors.

En cas que l'empresa compti amb representants de les persones treballadores, ha de facilitar aquesta informació a través d'ells.

D'altra banda, ha d'informar de manera individualitzada sobre "els riscos específics que afectin el seu lloc de treball o funció i sobre les mesures de protecció i prevenció aplicables a aquests riscos". Per exemple, ha d'informar sobre els resultats de l'avaluació de riscos laborals i de les mesures preventives.

■ FORMACIÓ EN MATÈRIA PREVENTIVA

Les persones treballadores han de rebre formació en matèria preventiva, independentment de la modalitat de contractació o la seva durada. Aquesta formació ha de ser teòricopràctica, suficient i adequada als riscos presents en el treball diari (art. 19 de la LPRL).

La formació s'ha d'impartir sempre que sigui possible dins de la jornada laboral o, si no és possible, en un horari diferent, descomptant de la feina el temps invertit.

La formació en matèria preventiva l'ha de facilitar l'empresa, ja sigui impartint-la a través de mitjans propis o concertant-la amb serveis aliens, i sempre ha de ser gratuïta per a les persones treballadores.

La formació s'ha d'impartir:

- En el moment de la contractació de la persona treballadora,
- en el cas que es produeixin canvis en les funcions que du a terme,
- quan s'introdueixen noves tecnologies o canvis en els equips de treball.

Per a les activitats de prevenció i extinció d'incendis forestals és necessari que s'imparteixi formació, tant teòrica com pràctica, sobre els riscos específics de les intervencions. Pel que fa a la formació pràctica, és possible realitzar simulacres i maniobres de les diferents intervencions. Igualment és important la formació sobre desplaçaments d'urgència sobre el terreny i en condicions adverses, així com l'ús correcte dels equips de protecció individual, el seu manteniment i el seu tractament després d'utilitzar-los.

En aquest sentit, és necessari informar i impartir formació sobre els riscos per exposicions al fum en els incendis de vegetació i les seves mesures preventives. Aquesta formació s'ha de centrar en:

- La identificació del perfil toxicològic present.
- Posicions, situacions i moments de concentracions màximes previstes.
- Mesures de prevenció i protecció: atac per flancs amb vent de cua, amb especial atenció als treballs al fons de les valls amb estabilitat atmosfèrica i inversió tèrmica, que redueix el temps en treballs d'extinció i liquidació, etc.
- Bones pràctiques preventives.
- Pràctiques errònies a eliminar.
- Protecció respiratòria adequada.

També considerem necessària la formació per tal de prevenir l'exposició a diferents agents químics o cancerígens, tant en la realització de les activitats de prevenció i extinció dels incendis forestals com posteriorment, cosa que inclou la higiene personal, el canvi de roba i el contacte posterior amb els equips de protecció individual o els equips de treball utilitzats.

És necessari garantir que hi hagi formació sobre els criteris de neteja i manipulació dels equips exposats a la contaminació. És d'especial importància conèixer totes les possibles vies d'entrada de contaminació en els diferents escenaris i els processos d'aïllament i manipulació segura d'elements contaminats.

S'ha de fer formació per fer servir correctament els equips de protecció individual i el tractament posterior d'utilitzar-los, pautes d'higiene tant per quan s'acaba la jornada laboral com alhora de menjar, beure, fumar, etc.

Resulta interessant que es dugui a terme un "pla d'entrenament i condicionament físic, tant a dins del centre de treball com a fora, d'acord amb les necessitats del lloc, per a la prevenció de lesions en l'acompliment de la professió, la correcció de les postures forçades, la tonificació i els estiraments, amb la finalitat d'afavorir la relaxació muscular posterior al treball".¹⁸

En relació amb els riscos psicosocials, és necessari que s'imparteixi formació per tal de prevenir l'estrès laboral que suposa treballar en situacions perilloses i en condicions canviants i imprevisibles, amb l'elevada càrrega mental i emocional que implica.

18. Subgrup de Treball: Prevenció, extinció d'incendis i salvament CNSST: "La seguretat i salut laboral del col·lectiu dedicat a activitats de prevenció, extinció d'incendis i salvament", 2023, p. 85.

■ CONSULTA A LES PERSONES TREBALLADORES SOBRE SEGURETAT I SALUT EN EL TREBALL

Segons el que estableix l'art. 33 de la LPRL, "l'empresari ha de consultar els treballadors, amb la deguda antelació" sobre les qüestions que afectin la seguretat i la salut en el treball. Aquestes consultes es canalitzen a través dels delegats i delegades de prevenció.

Per tant, l'empresari o empresària ha de consultar els delegats i delegades de prevenció sobre:

- La planificació i organització del treball en l'empresa i la introducció de noves tecnologies, en tot allò relacionat amb les conseqüències que aquestes puguin tenir per a la seguretat i la salut dels treballadors, derivades de l'elecció dels equips, la determinació i adequació de les condicions de treball, i l'impacte dels factors ambientals en el treball.
- L'organització i el desenvolupament de les activitats de protecció de la salut i prevenció de riscos professionals en l'empresa, inclosa la designació dels treballadors encarregats d'aquestes activitats o el recurs a un servei de prevenció extern.
- La designació dels treballadors encarregats de les mesures d'emergència.
- Els procediments d'informació i documentació, entre d'altres.
- El projecte i l'organització de la formació en matèria preventiva.

Per l'especial perillositat de les activitats de prevenció i extinció d'incendis forestals, resulta essencial consultar els representants de les persones treballadores respecte a l'elecció dels EPI, la roba de treball, els equips de treball, els aspectes formatius o pel que fa a l'organització del treball¹⁹.

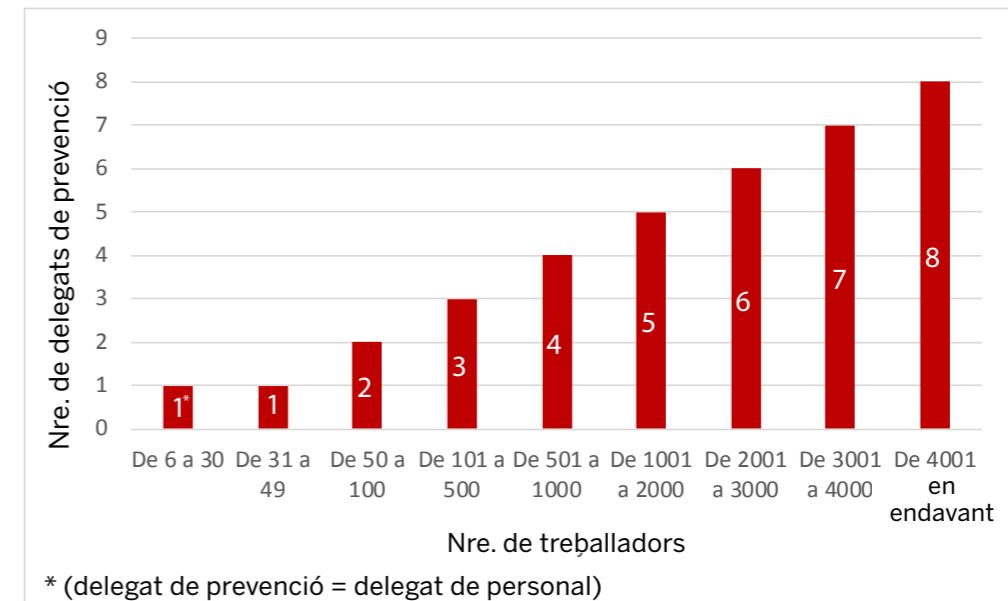
■ PARTICIPACIÓ DE LES PERSONES TREBALLADORES: ELS DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ

La Llei de prevenció de riscos laborals crea la figura del delegat o delegada de prevenció, la dota de competències, facultats i garanties, i li encomana les tasques de participació i representació dels treballadors davant de l'empresa

Per tant, "els delegats de prevenció són els representants dels treballadors amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos en el treball" (art. 35.1 LPRL).

"Els delegats de prevenció són designats pels representants del personal i entre ells" (art.35.2 LPRL), però existeix la possibilitat d'establir altres sistemes de designació, a través de la negociació col·lectiva "garantint sempre que la facultat de designació correspongui als representants del personal o als mateixos treballadors" (art. 35.4 LPRL).

19. Subgrup de Treball: Prevenció, extinció d'incendis i salvament CNSST: "La seguretat i salut laboral del col·lectiu dedicat a activitats de prevenció, extinció d'incendis i salvament", 2023, p. 89

■ COMPETÈNCIES DELS DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ

Com s'ha mencionat anteriorment, la LRPL atribueix als delegats i delegades de prevenció una sèrie de competències (art. 36.1 de la LPRL):

1. Col·laborar amb la direcció de l'empresa en la millora de l'acció preventiva.
2. Promoure i fomentar la cooperació dels treballadors en l'execució de la normativa sobre prevenció de riscos laborals.
3. Ser consultats per l'empresari, amb caràcter previ a la seva execució, sobre les decisions a què es refereix l'art. 33 LPRL, entre les quals hi ha les següents:
  - Planificació i organització del treball en l'empresa i la introducció de noves tecnologies.
  - Organització i desenvolupament de les activitats de protecció de la salut i prevenció dels riscos professionals en l'empresa.
  - Designació dels treballadors encarregats de les mesures d'emergència.
  - Els procediments d'informació i la documentació sobre les obligacions empresarials.
  - Formació en matèria preventiva.
  - Altres accions amb efectes substancials sobre la seguretat i la salut dels treballadors.
4. Exercir una labor de vigilància i control sobre l'acompliment de la normativa de prevenció de riscos laborals.

■ FACULTATS DELS DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ

Les facultats que ostenten els delegats i delegades de prevenció es recullen a l'art. 36.2 de la LPRL:

1. Acompanyar els tècnics en les avaluacions de riscos, així com en les visites dels inspectors de treball per tal de comprovar el compliment de la normativa en prevenció de riscos laborals, podent formular aportacions.
2. Tenir accés a la informació i documentació relativa a les condicions de treball per a l'exercici de seves funcions.
3. Rebre de l'empresari la informació que ha obtingut dels encarregats de les activitats preventives de l'empresa, així com dels organismes competents per a la seguretat i salut dels treballadors.
4. Ser informats per l'empresari dels danys en la salut dels treballadors tan bon punt haver-ne tingut coneixement.
5. Realitzar visites als llocs de treball per tal d'exercir la seva labor de vigilància i control de l'estat de les condicions de treball.
6. Obtenir de l'empresari l'adopció de mesures de caràcter preventiu, podent efectuar propostes a l'empresari, així com al Comitè de Seguretat i Salut.
7. Proposar a l'òrgan de representació dels treballadors l'adopció de l'acord de paralització d'activitats en cas de risc greu i imminent.

■ GARANTIES DELS DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ

Les garanties dels delegats i delegades de prevenció s'articulen perquè aquests representants de les persones treballadores puguin exercir les seves funcions lliurement, sense que puguin ser condicionats per pressions de la part empresarial o d'altres persones treballadores, i estan recollides en l'art.37 de la LPRL, així com en els art. 40.5 i 68 de la LET.

Les garanties són les següents:

- Obertura d'expedient contradictori en el cas de sancions per faltes greus o molt greus, en el qual s'ha d'escoltar, a part de l'interessat, el comitè d'empresa o resta de delegats de personal.
- Prioritat de permanència a l'empresa o centre de treball respecte dels altres treballadors, en els casos de suspensió o extinció per causes tecnològiques o econòmiques.
- No ser acomiadat ni sancionat durant l'exercici de les seves funcions ni en l'any següent de l'expiració del seu mandat, excepte si es produeix per revocació o dimissió, sempre que l'acomiadament o sanció es basi en l'acció del treballador en l'exercici de la seva representació. (Aquesta garantia d'immunitat no es fa extensiva a l'exigència de responsabilitats per accions alienes a les seves funcions com a delegat de prevenció).
- Així mateix, no pot ser discriminat en la seva promoció econòmica o professional per raó, precisament, de les seves funcions de representació.
- Expressar amb llibertat les seves opinions en les matèries inherents al seu àmbit de representació, i publicar i distribuir, sense pertorbar el desenvolupament normal del treball, les publicacions d'interès laboral o social, amb comunicació a l'empresa.
- Disposar, cadascun dels membres del comitè o el delegat de personal en cada centre de treball, d'un crèdit d'hores mensuals retribuïdes per a l'exercici de les seves funcions o de representació (art. 68 LET).
- Rebre formació en matèria preventiva per al correcte exercici de les seves funcions. La formació l'ha de proporcionar l'empresari i cal adaptar-la a l'evolució dels riscos i a l'aparició de nous perills, i s'ha de repetir periòdicament quan és necessari. (art. 37.2 LPRL).

■ COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT

El Comitè de Seguretat i Salut és un òrgan que s'ha de constituir en les empreses o centres de treball de més de 50 persones treballadores, i en el qual es tracten temes preventius.

"El Comitè de Seguretat i Salut és l'òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de l'empresa en matèria de prevenció de riscos". (art.38 LPRL)

Formen part del Comitè: els delegats/ades de prevenció, que representen les persones treballadores, i l'empresari/ària i/o els seus representants, en nombre igual als delegats.

En les reunions d'aquest comitè poden participar, amb veu però sense vot, els delegats/ades sindicals i els responsables tècnics de la prevenció de l'empresa, sempre que no en formin part. També hi poden participar persones treballadores de l'empresa que tinguin una qualificació especial o informació respecte a qüestions concretes que es debatin, i tècnics en prevenció aliens a l'empresa, sempre que així ho sol·liciti alguna de les representacions.

Les reunions del comitè són trimestrals i es duen a terme sempre que ho sol·liciti alguna de les seves representacions.

■ COMPETÈNCIES I FACULTATS QUE TÉ EL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT

Segons l'art. 39 de la LPRL, el Comitè de Seguretat i Salut té les competències següents:

- a) Participar en l'elaboració, posada en pràctica i avaluació dels plans i programes de prevenció de riscos de l'empresa.

A aquest efecte, es debatran, abans de la seva posada en pràctica i respecte a la seva incidència en la prevenció de riscos, l'elecció de la modalitat organitzativa de l'empresa i, si escau, la gestió feta per les entitats especialitzades amb les quals l'empresa hauria concertat la realització d'activitats preventives; els projectes en matèria de planificació, organització del treball i introducció de noves tecnologies, organització i desenvolupament de les activitats de protecció i prevenció, i el projecte i l'organització de la formació en matèria preventiva.

- b) Promoure iniciatives sobre mètodes i procediments per a una prevenció efectiva dels riscos, proposant a l'empresa la millora de les condicions o la correcció de les deficiències existents.

A continuació, es detallen les facultats del Comitè de Seguretat i Salut atorgades per l'art. 39 de la LPRL:

- a) Conèixer directament la situació relativa a la prevenció de riscos al centre de treball, realitzant amb aquesta finalitat les visites que consideri oportunes.
- b) Conèixer els documents i informes relatius a les condicions de treball que siguin necessaris per al compliment de les seves funcions, així com els procedents de l'activitat del Servei de Prevenció, si escau.
- c) Conèixer i analitzar els danys produïts en la salut o la integritat física dels treballadores, a fi efecte de valorar-ne les causes i proposar les mesures preventives oportunes.
- d) Conèixer i donar informació sobre la memòria i la programació anual de serveis de prevenció

■ DENÚNCIES A LA INSPECCIÓ DE TREBALL

En cas d'incompliment empresarial de les obligacions estipulades per la normativa en prevenció de riscos laborals, els delegats i delegades de prevenció poden denunciar els fets davant la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

Com a recomanació, prèviament a la denúncia davant la Inspecció de Treball, proposem que els delegats i delegades de prevenció expressin per escrit, tant a l'empresari o empresària com al Servei de Prevenció i al Comitè de Seguretat i Salut, en cas que n'hi hagi, aquells incompliments en matèria preventiva dels quals es demana la resolució, amb un termini raonable, i incorporar en l'escrit un conjunt de propostes i mesures correctives per tal de solucionar les deficiències detectades.

Perquè quedi constància de tot aquest procediment, és important que aquests escrits estiguin datats, signats i passats per registre.

En les reunions del Comitè de Seguretat i Salut també s'han de tractar les deficiències en matèria preventiva, deixant constància en l'acta de les reclamacions dels delegats i delegades de prevenció, així com la postura de la part empresarial.

Un cop realitzades aquestes reclamacions davant l'empresa, i en cas que no s'hagin tingut en compte, els delegats i delegades de prevenció poden procedir a denunciar a la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

La denúncia ha de contenir els següents aspectes recollits a l'art. 9.1.f del Reial decret 928/1998:

- Dades d'identificació personal del denunciador i la seva signatura.
- Els fets presumptament constitutius d'infracció.
- Data i lloc dels fets.
- Identificació dels presumptament responsables.
- Altres circumstàncies rellevants, fonamentant amb normes jurídiques les reclamacions dels delegats de prevenció o adjuntant informes (ja siguin tècnics, mèdics, psicològics, etc.), si se'n disposa, en els casos en què sigui necessari.

A l'hora d'interposar una denúncia a la Inspecció de Treball i Seguretat Social és recomanable acudir al sindicat per tal de rebre'n assessorament.

■ RECLAMACIONS A LA MÚTUA²⁰

En cas de disconformitat amb la mútua, tant per l'atenció facilitada com per alguna de les gestions realitzades, és possible interposar una reclamació. Hi ha dues vies de presentació:

- **Oficina Virtual de Reclamacions.** Es pot presentar la reclamació a través de la següent pàgina web: www.ovrmatepss.es. La reclamació online la rep el Ministeri de Treball i Economia Social, que la deriva a la mútua corresponent. La mútua disposa d'un termini de 20 dies per contestar la reclamació i el Ministeri pot sol·licitar a la mútua l'ampliació de la resposta donada en cas de considerar-la insuficient. Un cop el Ministeri consideri que la resposta a la reclamació és adequada, la remetrà a la persona treballadora.
- **Presencialment a la mútua en què la persona treballadora rep assistència sanitària.** El treballador o treballadora ha de sol·licitar el llibre de reclamacions, on ha de deixar la reclamació per escrit. La queixa o reclamació arribarà a la Direcció General d'Ordenació de la Seguretat Social.

■ ACTUACIÓ EN CAS QUE LA MÚTUA DERIVI LA PERSONA TREBALLADORA AL SISTEMA PÚBLIC DE SALUT²¹

En situacions de derivació de la persona treballadora malalta o accidentada cap al Sistema Públic de Salut, i sempre que la patologia que tingui tingui relació amb el treball, és possible fer una reclamació o queixa a la mútua.

De manera complementària, s'ha de sol·licitar un informe mèdic a la mútua en què s'expliquin les raons d'aquesta derivació cap al Sistema Públic de Salut. A més, s'han de demanar tots els informes de les proves mèdiques efectuades.

La persona treballadora ha d'acudir al seu doctor o doctora de capçalera per tal de ser atesa i rebre el tractament que el facultatiu consideri oportú. El metge de capçalera és qui emet la baixa laboral, qualificant-se la patologia com a contingència comuna.

Ja amb la baixa laboral i amb la resta de documentació recaptada, és possible presentar davant de la Seguretat Social una determinació de contingència.

És recomanable realitzar el procediment descrit anteriorment, ja que la diferència en la qualificació com a contingència comuna o professional d'un accident o d'una malaltia deriva en què la persona treballadora rep una prestació econòmica inferior en aquest últim cas. A més, el tractament de rehabilitació, farmacològic, protètic, etc., pot tenir un cost per a la persona treballadora si no queda cobert pel Sistema Públic de Salut. No obstant això, si la patologia es qualifica com a contingència professional, totes aquestes necessitats de tractament són cobertes per la mútua i, per tant, gratuïtes per a la persona treballadora.

20. UGT-CEC. "Acción sindical ante las Mutuas colaboradoras de la Seguridad Social". Secretaria de Salut Laboral UGT. 2022.

21. "Acción sindical ante las Mutuas colaboradoras de la Seguridad Social". Secretaria de Salut Laboral UGT. 2022.

La no qualificació com a contingència professional podria tenir incidència, a més, en la prestació econòmica en el cas d'una possible recaiguda o incapacitat permanent.

■ ACTUACIÓ EN CAS DE REBRE L'ALTA MÈDICA PREMATURA PER PART DE LA MÚTUA²²

En els casos en què la persona treballadora sigui donada d'alta en processos d'incapacitat temporal per contingències professionals (accidents de treball i malalties professionals), amb una durada inferior a 365 dies, i consideri que l'alta és prematura i que no es troba en condicions de reprendre l'activitat laboral, hi ha la possibilitat de sol·licitar la revisió de l'alta.

Un cop l'alta es notifiqui a la persona treballadora, pot sol·licitar la revisió de l'alta mèdica a l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS), amb un termini de 10 dies hàbils. La persona treballadora ha d'indicar, en la sol·licitud de revisió de l'alta, els motius de la seva disconformitat amb l'alta mèdica. A més, cal adjuntar els antecedents mèdics existents i una còpia de la història mèdica relacionada amb la incapacitat temporal en qüestió, o la còpia de la sol·licitud d'aquest historial, a la mútua.

Quan s'hagi sol·licitat, la persona treballadora continua en situació de baixa laboral per incapacitat temporal per contingència professional fins que la Direcció Provincial de l'INSS decideixi sobre la sol·licitud, per la qual cosa no s'ha de reincorporar al lloc de treball. Es manté el pagament de la prestació a la persona treballadora, sense perjudici que posteriorment pugui considerar-se indegudament percebuda.

La persona treballadora ha de comunicar a la seva empresa que ha iniciat el tràmit de revisió de l'alta mèdica perquè en tingui coneixement, el mateix dia de presentació de la sol·licitud de revisió de l'alta o el següent dia hàbil.

22. UGT-CEC. "Acción sindical ante las Mutuas colaboradoras de la Seguridad Social". Secretaria de Salut Laboral UGT. 2022.

**ANNEX I:
MODELS D'ACTUACIÓ**

_____, ____ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____, en qualitat de delegat/ada de prevenció, ateses les facultats que m'atorguen per al bon acompliment de les meves competències, ambdues recollides a l'article 36 de la Llei 3/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (en endavant LRPL).

SOL·LICITO

L'accés a la informació i/o documentació següent:

- Pla de prevenció de riscos laborals (article 36.2 de la LPRL).
- Avaluacions de riscos (article 36.2 de la LPRL).
- Planificació de l'activitat preventiva (article 36.2 de la LPRL).
- Data de realització i protocols mèdics a utilitzar en la vigilància de la salut als treballadors (article 22 de la LPRL).
- Conclusions de la vigilància de la salut als treballadors (article 22.4 de la LPRL).
- Relació d'accidents de treball i malalties professionals (article 23 de la LPRL).
- Informació dels danys a la salut dels treballadors (article 36 de la LPRL).
- Pla de formació en prevenció de riscos laborals, inclosos cursos, durada, calendari i entitat formativa que l'imparteixi (article 19 de la LPRL).
- Fitxes tècniques de seguretat de les màquines següents: _____.
- Fitxes de seguretat dels productes químics següents: _____.
- Pla d'emergència (article 18 de la LPRL).
- Informació procedent de la Inspecció de Treball amb relació a _____.
- Informació relativa a la coordinació d'activitats empresarials.

Espero que la sol·licitud es resolgui tan aviat com sigui possible.

Atentament,

Firma:
Delegat/ada de prevenció

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firma i segell:

DIRECCIÓ DE L'EMPRESA _____ / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA COMPETENT

23. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, p. 81.

_____, ____ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____, en qualitat de delegat/ada de prevenció.

SOL·LICITO

Que mitjançant aquest escrit es dugui a terme/revisi²⁵ l'avaluació de riscos tal com estableix l'article 16 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i posteriorment s'informi tant els representants de les persones treballadores com les mateixes persones treballadores dels riscos existents per a la seguretat i la salut, així com de les mesures de protecció i prevenció aplicables a aquests riscos.

Que es prenguin les accions pertinents al més aviat possible.

Atentament,

Firma:
Delegat/ada de prevenció

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firma i segell,

DIRECCIÓ DE L'EMPRESA _____ / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA COMPETENT

24. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, p. 82.

25. Escollir entre realitzada o revisada

_____, ____ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____, en qualitat de delegat/ada de prevenció.

SOL·LICITO

Que mitjançant aquest escrit, un cop identificats els riscos laborals existents per a les persones laborals, considero que és possible actuar per eliminar-los o reduir-los, i es prenguin les mesures oportunes per actuar sobre:

1. Localització (lloc, secció, nombre de treballadors/ores afectats i si perjudica treballadors/ores especialment sensibles) i deficiència observada, així com els riscos que genera per a la seguretat i salut de les persones treballadores.
2. Localització (lloc, secció, nombre de treballadors/ores afectats i si perjudica treballadors/ores especialment sensibles) i deficiència observada, així com els riscos que genera per a la seguretat i salut de les persones treballadores.

Que tot l'exposat anteriorment es resolgui amb rapidesa a fi d'evitar possibles efectes negatius per a la seguretat i salut de les persones treballadores, així com per executar la Llei de prevenció de riscos laborals.

Atentament,

Firma:
Delegat/ada de prevenció

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firma i segell

²⁷DIRECCIÓ DE L'EMPRESA _____ / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA COMPETENT
SERVEI DE PREVENCió _____

26. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, p. 83.

27. Dirigir a l'empresa o al Servei de Prevenció.

_____, amb DNI _____

EXPOSO

Que mitjançant aquest escrit, en qualitat de delegat/ada de prevenció, en la meua visita al centre de treball _____, realitzada el dia _____, he detectat les deficiències següents:

1. Localització (lloc, secció, nombre de treballadors/ores afectats i si perjudica treballadors/ores especialment sensibles) i deficiència observada, així com els riscos que genera per a la seguretat i salut de les persones treballadores.
2. Localització (lloc, secció, nombre de treballadors/ores afectats i si perjudica treballadors/ores especialment sensibles) i deficiència observada, així com els riscos que genera per a la seguretat i salut de les persones treballadores.

Per tot el que he exposat anteriorment i a causa dels riscos generats per a les persones treballadores,

SOL·LICITO

Que les deficiències es corregeixin de manera immediata, i per fer-ho proposo l'adopció de les mesures següents:

_____

_____

Firma:
Delegat/ada de prevenció

_____, ___ de/d' _____ de _____

DIRECCIÓ DE L'EMPRESA _____ / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA COMPETENT

28. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 80.

_____, ___ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____, en qualitat de delegat/ada de prevenció.

EXPOSO

La incomoditat dels delegats i delegades de prevenció davant l'escassa possibilitat de participació en les qüestions relacionades amb la prevenció de riscos laborals, així com la falta de consultes prèvies a l'adopció de decisions per part de l'empresa, en matèria de:

1. Planificació de l'activitat preventiva
2. Introducció de noves tecnologies
3. Elecció del mètode d'avaluació
4. _____
5. _____

A recordar que el dret de consulta i participació dels treballadors està recollit en el capítol V de la Llei de prevenció de riscos laborals i que el seu incompliment està tipificat com a infracció greu segons l'article 12 del Reial decret legislatiu 5/2000, text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social.

És d'esperar que l'empresa adopti les mesures necessàries per resoldre aquesta situació, amb l'objectiu d'assolir un grau de consulta i participació més elevat en els temes que ens afecten, mentre quedo a la seva disposició per començar a tractar la matèria de prevenció de riscos laborals, tal com estableix la llei.

Atentament,

Firma:
Delegat/ada de prevenció

_____, ___ de/d' _____ de _____

Firma i segell:

DIRECCIÓ DE L'EMPRESA _____ / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA COMPETENT

29. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 84.

_____, ____ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____, en qualitat de delegat/ada de prevenció, tenint en compte que:

- L'article 19 de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals (BOE 269, de 10 de novembre de 1995), LPRL en endavant, estableix l'obligació de l'empresari de garantir que cada treballador/ora rebi una formació teòrica, pràctica, suficient i adequada, en prevenció de riscos laborals.
- A més, l'article 33.1 e) de la LPRL inclou el deure empresarial de consultar als treballadors determinades decisions abans que siguin adoptades, entre les quals s'inclou "el projecte i l'organització de la formació en matèria preventiva".
- Fins a data d'avui no s'ha impartit la formació citada,

SOL·LICITO

Que, amb la màxima brevetat possible, es proporcioni la formació en matèria preventiva a les persones treballadores d'aquesta empresa, en compliment de l'article 19 de la LPRL.

Atentament,

Firma:
Delegat/ada de prevenció

He rebut de l'empresa,

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firma i segell:

DIRECCIÓ DE L'EMPRESA _____ / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA COMPETENT

30. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 102.

_____, ____ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____, en qualitat de delegat/ada de prevenció.

Tal com estableix l'article 22 de la Llei de prevenció de riscos laborals, l'empresa ha de garantir la vigilància periòdica de l'estat de salut de les persones treballadores al seu servei en funció dels riscos inherents al treball exercit per aquests. Les mesures de vigilància i control de la salut de les persones treballadores han de respectar el dret a la intimitat i a la dignitat de la persona, mantenint la confidencialitat sobre el seu estat de salut. Les dades relatives a la vigilància de la salut de les persones treballadores no seran usades amb finalitats discriminatòries ni en perjudici del treballador.

Per tot l'exposat anteriorment,

SOL·LICITO

- La realització de la vigilància de la salut de les persones treballadores, en relació amb els riscos específics inherents als seus llocs de treball.
- La notificació als delegats i delegades de prevenció o al Comitè de Seguretat i Salut del calendari dels reconeixements mèdics relatius a la vigilància de la salut.
- Informació als delegats i delegades de prevenció i al Comitè de Seguretat i Salut de les conclusions derivades de la realització de la vigilància de la salut.

Atentament,

Firma:
Delegat/ada de prevenció

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firma i segell:

DIRECCIÓ DE L'EMPRESA _____ / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA COMPETENT

31. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 103.

_____, ____ de/d' _____ de _____

Aquest Comitè de Seguretat i Salut (CSS), constituït a _____, el dia ____ de/d' _____ de _____, segons l'acta amb número _____ i s'adjunta,

EXPOSA

Que per donar compliment a l'article 38 de la Llei 3/1995 de prevenció de riscos laborals (BOE 269, de 10 de novembre de 1995), en endavant LPRL, en aquesta empresa amb (indicar nombre de treballadors) _____ s'ha format aquest òrgan de participació, partitari i col·legiat, destinat a la consulta periòdica i per regular les actuacions que l'empresa dugui a terme en matèria de prevenció de riscos laborals.

Que s'ha designat la representació per part de l'empresa, amb el mateix nombre que la dels delegats/ades de prevenció, segons estableix l'esmentat article de la LRPL.

Que aquest CSS manifesta que assumeix les facultats i competències regulades en l'article 39 de la LPRL.

Per la part empresarial:

_____, amb DNI _____. Firma: _____

_____, amb DNI _____. Firma: _____

Segell:

_____, ____ de/d' _____ de _____

Per la part sindical:

_____, amb DNI _____. Firma: _____

_____, amb DNI _____. Firma: _____

_____, ____ de/d' _____ de _____

32. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 89.

Reunits els sotasignants el dia ____ de/d' _____ de _____ a les _____ hores, a l'empresa _____, amb centre de treball a _____.

PROCEDEIXEN a constituir el Comitè de Seguretat i Salut com a òrgan partitari i col·legiat de participació, destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de l'empresa en matèria de prevenció de riscos, en compliment de l'article 38 de la Llei 3/1995 de prevenció de riscos laborals, el qual assumeix les competències i facultats establertes a l'article 39 de la llei esmentada.

Amb aquesta finalitat, la composició del Comitè serà la següent:

Per la part empresarial:

_____, amb DNI _____

_____, amb DNI _____

_____, amb DNI _____

Per la part sindical:

_____, amb DNI _____

_____, amb DNI _____

_____, amb DNI _____

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firma per la part empresarial,

Firma per la part sindical,

33. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 90.

_____, ____ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____, en qualitat de delegat/ada de prevenció.

SOL·LICITO

Que _____ comparegui a la pròxima reunió del Comitè de Seguretat i Salut, en qualitat d'assessor o tècnic extern³⁵, tenint veu però no vot, tal com recull l'article 38.2 de la Llei de prevenció de riscos laborals.

Atentament,

Firma:

Delegat/ada de prevenció

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firma:

COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT /
PRESIDENT/A DEL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT

34. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 91.

35. Escollir entre assessor o tècnic extern.

_____, ____ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____.

_____, amb DNI _____,

en qualitat de delegats i delegades de prevenció.

Proposem els temes següents perquè s'incloguin en l'ordre del dia i es debatin en la pròxima reunió del Comitè de Seguretat i Salut, segons la competència que ens atribueix l'article 36.2 f) de la Llei de prevenció de riscos laborals.

1. _____.
2. _____.
3. _____.

Atentament,

Firmat:

Delegat/ada de prevenció

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firmat:

PRESIDENT/A DEL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT DE L'EMPRESA _____

36. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, P. 92.

_____, ____ de _____ de _____.

_____, amb DNI _____,

_____, amb DNI _____,

en qualitat de delegats i delegades de prevenció.

Tal com estableix la Llei de prevenció de riscos laborals en l'article 38.3, el Comitè de Seguretat i Salut en el Treball s'ha de reunir trimestralment i sempre que ho sol·liciti alguna de les seves representacions.

D'acord amb això,

CONVOQUEM una reunió extraordinària del Comitè de Seguretat i Salut el dia ____ de/d' _____ de _____, en la qual s'ha de tractar el següent ordre del dia:

1. _____.
2. _____.
3. _____.

Atentament,

Firmat:
Delegats i delegades de prevenció

_____, ____ de/d' _____ de _____.

Firmat:

PART EMPRESARIAL DEL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT _____

37. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 93.

Art. 1. Objecte

D'acord amb els articles 38 i 39 de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals (BOE 269, de 10 de novembre de 1995), en endavant LPRL, en aquesta empresa (indicar nom i direcció) _____, el seu Comitè de Seguretat i Salut (CSS en endavant), com a òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta de les actuacions de l'empresa esmentada en matèria de prevenció de riscos laborals, ha d'adoptar com a propi aquest reglament per tal regular de forma sistemàtica, ordenada i precisa el funcionament intern del Comitè, garantint la participació de totes les persones treballadores de l'empresa.

Art. 2. Composició

Conforme als articles indicats de la LPRL, aquest CSS ha d'estar format, d'una banda, pels delegats i delegades de prevenció i, de l'altra, pels representants de l'empresa en nombre igual que els delegats/ades de prevenció. Si es produeix una baixa, cadascuna de les parts ha de designar la persona que ha de substituir el membre del CSS mentre duri aquesta.

Segons les tasques i necessitats en prevenció de riscos laborals, el CSS pot proposar l'ampliació temporal o permanent del nombre de representants en el mateix òrgan.

Art. 3. Participació de persones no incloses en el CSS

La LPRL permet que en les reunions del CSS participin amb veu, però sense vot: delegats/ades sindicals, responsables de prevenció de l'empresa, i a sol·licitud d'ambdues parts paritàries, assessors interns o externs a l'empresa per a temes d'aquesta matèria que es debatin en el CSS.

Art. 4. Els càrrecs de president i secretari

Han de ser ocupats alternativament per cadascuna de les parts representades en el CSS, ja que no poden coincidir en una mateixa representació. Han de tenir una durada bianual.

Funcions del president/a: representar el CSS; convocar per escrit les seves reunions, incloses les ordres del dia, amb una antelació de 5 dies hàbils perquè tots els assistents puguin preparar adequadament les reunions ordinàries; moderar els debats i suspendre'ls si hi ha causes que ho justifiquin; revisar les actes abans d'enviar-les al ple per a la seva aprovació, i complir els encàrrecs proposats pel CSS segons els acords adoptats.

Funcions del secretari/ària: convocar les sessions; enviar la documentació de les sessions als membres del CSS i a les persones que hi puguin assistir; rebre les seves comunicacions; redactar les actes del CSS, i expedir certificacions amb el permís del president/a.

38. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 94.

Art. 5. El ple

El formen el president, el secretari i altres membres del CSS, convocats en el temps i la forma escaient. És el màxim òrgan del CSS, perquè prevalen els seus acords sobre els del president. El ple pot crear grups de treball per tractar o fer el seguiment de problemes específics en prevenció laboral, els quals han de tenir la mateixa igualtat numèrica que les parts representades en el CSS.

Art. 6. Reunions i acords

Segons l'article 38.3 de la LPRL, el CSS s'ha de reunir almenys trimestralment i sempre que ho sol·liciti alguna de les parts representades.

A més, cal convocar una reunió extraordinària en els casos següents: accident o dany greu, incidents greus, sancions per incompliments, denúncies, feines puntuals i perilloses, per realitzar la comprovació anual del pla de prevenció i activitats preventives, i informar de la memòria i la programació del Servei de Prevenció.

La convocatòria ha d'incloure com a mínim: data, lloc i hora de la reunió i ordre del dia, que ha de començar per l'aprovació de l'acta anterior si és procedent, diferenciar els assumptes pendents dels nous, i un apartat de precis i preguntes.

Per constituir vàlidament les sessions hi ha d'haver com a mínim la meitat més un dels membres del CSS, els quals han hagut de ser convocats degudament en el termini i la forma escaient.

Els acords s'han d'adoptar per escrit per la majoria de vots. Els acords posteriors deroguen els anteriors només si es recull per escrit de forma manifesta. En cas de desacord, les dues parts decideixen sotmetre's a la Inspecció de Treball.

Art. 7. Acta de cada reunió

Ha d'incloure tots els assumptes tractats, els acords adoptats amb els terminis i els responsables d'execució de les tasques consensuades, i temes en els quals no s'hagi aconseguit un acord, amb explicació dels motius de disconformitat.

Art. 8. Funcions del CSS

- Debatre, abans de posar-se en pràctica, els projectes de planificació, organització del treball i introducció de noves tecnologies, el desenvolupament d'activitats de protecció i prevenció, i la formació en matèria preventiva.
- Participar en la informació sobre indicadors organitzacionals, la investigació d'accidents i incidents, l'avaluació de riscos laborals, la planificació preventiva d'aquests, i el disseny de les mesures de prevenció.
- Denunciar davant la Inspecció de Treball les mesures de prevenció i actuació que incompleixin la normativa en matèria de riscos laborals.
- Realitzar un seguiment de les incidències sobre absentisme, rotacions, abandonaments, canvis de lloc de treball, etc.
- Visitar els centres de treball per conèixer la situació relativa a la prevenció de riscos laborals.

- Conèixer els documents i informes relatius a les condicions de treball, així com els procedents de l'activitat del servei de prevenció, incloses la memòria i la programació anual.
- Detallar el treball que realitzen els treballadors i els mitjans materials amb què compten, perquè no hi hagi desinformació o ignorància, que podria ocasionar-los una amenaça.
- Fomentar la participació i comunicació a l'empresa (tauler d'anuncis, bústia de suggeriments, formularis perquè els treballadors o delegats de prevenció transmetin les seves queixes al CCS, etc.).

Per complir les seves funcions, el CSS assumeix les facultats i competències regulades en l'article 39 de la citada LPRL i en la seva normativa de desenvolupament. A més, les dues parts representades poden acordar que el CSS pugui tractar altres aspectes de seguretat i salut laboral.

Art. 9. Comunicació d'actuacions

Per dotar el CSS de transparència i facilitar els drets de participació i consulta dels treballadors, els acords de les reunions i la memòria anual de les activitats del CSS s'han de publicar al tauler d'anuncis d'aquest òrgan, a fi que els treballadors li puguin fer arribar per escrit opinions, queixes i propostes, ja sigui personalment o a través dels delegats de prevenció.

Art. 10. Mitjans per a la posada en marxa i el seu funcionament

L'empresari ha de proporcionar els recursos materials i humans necessaris perquè les activitats del CSS siguin eficaces (finançament, sala de reunions, administratiu que doni suport al president i al secretari, etc.). Així mateix, es considera que és indispensable la formació en prevenció i tota la documentació legal i tècnica.

Semestralment, l'empresa ha de presentar al CSS un informe que contingui almenys: el nivell d'aplicació del pla de prevenció; els resultats dels controls eventuals ambientals o d'activitats de vigilància de la salut; l'evolució i prevalences en accidents de treball, malalties que hagin causat baixes i patologies relacionades amb el treball.

Conformes amb el text acordat en aquest reglament, ho firmen les dues parts.

_____, ____ de/d' _____ de _____.

PART EMPRESARIAL

REPRESENTANTS DE
LES PERSONES TREBALLADORES

Nom i firma:

Nom i firma:

_____, ____ de/d' _____ de _____.

_____, amb DNI _____, en qualitat de delegat/ada de prevenció, i domicili a efectes de notificacions a _____, compareixo davant la Inspecció de Treball i Seguretat Social i formulo mitjançant aquest escrit una denúncia per possible infracció de la normativa de prevenció de riscos laborals contra l'empresa _____, amb centre de treball a _____, dedicada a l'activitat de _____; en base als següents FETS:

1. En els treballs que es duen a terme a _____ s'ha pogut comprovar que s'estan desenvolupant en les condicions següents: _____, la qual cosa, a parer meu, en cas de no ser resoltes, genera risc per a la seguretat i salut dels treballadors: _____.
2. Aquestes deficiències s'han comunicat el dia ____ de/d' _____ de _____ a la direcció de l'empresa esmentada, _____, sense que hagi adoptat, fins a data d'avui, les mesures correctores corresponents.

Per tot l'exposat,

SOL·LICITO

Que tingui per presentada aquesta denúncia contra l'empresa _____, així com els documents i les còpies adjuntes.

Que s'admeti a tràmit i, a la vista dels fets i motius descrits, es procedeixi a realitzar les seves oportunes comprovacions de veracitat, realitzant la pertinent visita a l'empresa _____, al més aviat possible, per tal de determinar l'existència d'infracció laboral i, si escau, que s'imposin les sancions corresponents.

En tot cas, demano que es doni trasllat a aquesta part de les resolucions adoptades per aquest efecte, amb notificació del resultat de la visita practicada i de les mesures preses a conseqüència d'aquesta, i que es requereixi la meua presència com a delegat/ada de prevenció quan es dugui a terme la inspecció per descriure amb més detalls els fonaments d'aquesta denúncia.

Firma:
Delegat/ada de prevenció

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firma:
Inspecció de Treball i Seguretat Social

INSPECCIÓ PROVINCIAL DE TREBALL I SEGURETAT SOCIAL _____

39. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 107.

_____, ____ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____

_____, amb DNI _____

En qualitat de delegats/ades de prevenció de l'empresa _____, d'acord amb el que estableixen els articles 33 i 36 de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals (BOE 269, de 10 de novembre de 1995), en endavant LPRL, presentem aquest informe com a resposta a la consulta prèvia que ens va fer l'empresa citada sobre l'adopció de la decisió de _____.

INFORME

En l'exercici de les nostres competències atorgades per l'article 36.1 c) de la LPRL i en compliment del termini recollit en el número 3 d'aquest mateix article, formulem aquest informe favorable/desfavorable (seleccionar el que correspongui) a la consulta duta a terme el dia ____ de/d' _____ de _____, per les raons següents: (descriure els motius a favor o en contra de la consulta).

Us demanem que signeu la còpia adjunta d'aquest document com a justificant de recepció.

Atentament,

Firma:
Delegats/ades de prevenció

He rebut per l'empresa,
_____, amb DNI _____. Firma:

_____, ____ de/d' _____ de _____

DIRECCIÓ DE L'EMPRESA _____

40. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 108.

_____, ____ de/d' _____ de _____

_____, amb DNI _____, en qualitat de delegat/ada de prevenció.

Mitjançant aquest escrit,

SOL·LICITO

Que s'adoptin urgentment les mesures preventives necessàries per a la protecció de les persones treballadores en l'exposició a agents cancerígens, inclosa l'exposició a fibres d'amiant, segons el que estableixen el Reial decret 665/1997, de 12 de març, i el Reial decret 369/2006, de 31 de març.

Que es consulti la representació de les persones treballadores sobre la implantació i el seguiment de les mesures preventives esmentades.

Atentament,

Firmat:

Delegat/ada de prevenció.

_____, ____ de/d' _____ de _____

Firma i segell:

DIRECCIÓ DE L'EMPRESA _____ / ADMINISTRACIÓ PÚBLICA COMPETENT

41. Font: Observatori de Riscos Psicosocials de la UGT: "Guia, Qüestions que els delegats/ades de prevenció han de saber sobre riscos psicosocials", UGT-CEC, 2016, P. 107.

BIBLIOGRAFIA

- ARAGÓN BOMBÍN, R.: "Guía para Delegados y Delegadas de Prevención. La reforma del Marco Normativo. Tomo I". UGT. 2004.
- COMISIÓN NACIONAL DE SEGURIDAD Y SALUD EN EL TRABAJO. "Análisis de los riesgos en la prevención y extinción de incendios en el sector agrario". 2009.
- COMITÉ DE LUCHA CONTRA INCENDIOS FORESTALES: "Recomendaciones sobre el riesgo de exposición a agentes químicos en la actividad de extinción de incendios forestales" 29 de noviembre de 2023.
- FERNÁNDEZ AVILÉS, J.A.: "Guía: Cuestiones que delegados/as de prevención han de saber sobre riesgos psicosociales". UGT. 2016.
- FITAG-UGT. "Estudio de las demandas físicas y psíquicas requeridas para los trabajadores en la lucha contra incendios forestales. Repercusión en la salud y valoración en función de la edad". IS-0300/2012
- FITAG-UGT. "Informe diagnóstico de la situación del sector de la prevención, detección y extinción de incendios forestales, en materia de prevención de riesgos laborales". IS-0140/2011
- FITAG-UGT. "Libro Blanco para la gestión de la seguridad y la salud en el Sector Forestal". AS-0042/2015
- FITAG-UGT. Ergoforest. "Programa de ergonomía y salud ocupacional para brigadas de intervención rápida y helitransportada". IS-0056/2013
- GARCÍA JIMÉNEZ, M.: "Buenas prácticas en la empresa: el papel de los delegados y delegadas de prevención frente a los riesgos psicosociales". UGT-Andalucía. 2013.

- INSHT: "Manual de procedimientos de prevención de riesgos laborales. Guía de elaboración" INSHT. 2005.
- INSTITUTO NACIONAL DE SEGURIDAD Y SALUD EN EL TRABAJO. "Ropa de protección para bomberos. Estado de situación y normativa técnica. 2017". Disponible en: <https://www.insst.es/documents/94886/201709/Ponencia+Ropa+bomberos+%28abril+2017%29/f7f8fd07-aa63-4829-a6a4-d645674bb27f>
- INSTITUTO NACIONAL DE SEGURIDAD Y SALUD EN EL TRABAJO. NTP 1020: "Riesgos biológicos en silvicultura, explotación forestal y jardinería: prevención".
- INSTITUTO NACIONAL DE SEGURIDAD Y SALUD EN EL TRABAJO: "En cada intervención la mejor protección". 2018. Disponible en: Ropa de protección para bomberos: en cada intervención la mejor protección (insst.es)
- MINISTERIO DE MEDIO AMBIENTE Y ENTRENAMIENTO E INFORMACIÓN FORESTAL S.L: "Guía técnica para la investigación de accidentes en la extinción de incendios forestales"
- OBSERVATORIO DE RIESGOS PSICOSOCIALES DE UGT: "Manual de actuación para delegados/as de prevención" UGT-CEC. 2019.
- OSALAN: "El delegado de prevención y otras cuestiones de prevención de riesgos que me interesan". OSALAN.
- RUGE. "Prevención de riesgos laborales. Guía operativa para la delegada y el delegado de prevención". 2021
- SUBGRUPO DE TRABAJO: PREVENCIÓN, EXTINCIÓN DE INCENDIOS Y SALVAMENTO DE LA CNSST: "La seguridad y salud laboral del colectivo dedicado a actividades de prevención, extinción de incendios y salvamento". 2023.
- UGT CASTILLA Y LEÓN: "Manual del delegado de prevención". UGT Castilla y León. 2013.
- UGT ILLES BALEARS: "Guía para delegados/as de prevención. Sin delegados no hay prevención". UGT Illes Balears. 2016.
- UGT MADRID: "Manual Informativo de PRL: Delegados/as de prevención". UGT Madrid. 2016.
- UGT MURCIA: "Guía informativa sobre las Mutuas colaboradoras con la Seguridad Social y la Acción Sindical en este ámbito". UGT Murcia. 2016.
- UGT-CEC. "Acción sindical ante las Mutuas colaboradoras de la Seguridad Social". Secretaría de Salud Laboral UGT. 2022
- UGT: "Fichas de prevención. Los nuevos desafíos de la prevención de riesgos laborales". UGT-CEC. 2018.
- UGT-CEC. "Uno es demasiado Enero/Diciembre 2021". EI2018-0004. Secretaría de Salud Laboral y Medio Ambiente UGT
- UGT-CEC. Monográfico nº 12 "Sector Forestal". AI2018-0004. Secretaría de Salud Laboral y Medio Ambiente UGT

NORMATIVA SOBRE PREVENCIÓN DE RISCOS LABORALS

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals

NORMES REGLAMENTÀRIES

- Reial decret 485/1997, de 14 d'abril, sobre disposicions mínimes en matèria de senyalització de seguretat i salut en el treball.
- Reial decret 486/1997, de 14 d'abril, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut en els llocs de treball.
- Reial decret 487/1997, de 14 d'abril, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives a la manipulació manual de càrregues que impliqui riscos, en particular dorsolumbars, per als treballadors.
- Reial decret 488/1997, de 14 d'abril, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives al treball amb equips que incloguin pantalles de visualització.
- Reial decret 664/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball.
- Reial decret 665/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents cancerígens durant el treball.
- Reial decret 773/1997, de 30 de maig, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives a la utilització d'equips de protecció individual per part dels treballadors.
- Reial decret 1215/1997, de 18 de juliol, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut per a la utilització dels equips de treball per part dels treballadors.
- Reial decret 216/1999, de 5 de febrer, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut en el treball en l'àmbit de les empreses de treball temporal.
- Reial decret 374/2001, de 6 d'abril, sobre la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors contra els riscos relacionats amb els agents químics durant el treball.

- Reial decret 614/2001, de 8 de juny, sobre disposicions mínimes per a la protecció de la salut i seguretat dels treballadors enfront del risc elèctric.
- Reial decret 681/2003, de 12 de juny, sobre la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors expo-sats als riscos derivats d'atmosferes explosives en el lloc de treball.
- Reial decret 1311/2005, de 4 de novembre, sobre la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors enfront dels riscos derivats o que poden derivar-se de l'exposició a vibracions mecàniques.
- Reial decret 286/2006, de 10 de març, sobre la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició al soroll.
- Reial decret 396/2006, de 31 de març, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut aplicables als treballs amb risc d'exposició a l'amiant.

COORDINACIÓ D'ACTIVITATS EMPRESARIALS

- Reial decret 171/2004, de 30 de gener, pel qual es desenvolupa l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, en matèria de coordinació d'activitats empresarials.

SERVEIS DE PREVENCIÓ

- Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció.
- Ordre TIN/2504/2010, de 20 de setembre, pel qual es desenvolupa el Reial decret 39/1997, de 17 de gener, en què s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció, pel que fa a l'acreditació d'entitats especialitzades com a serveis de prevenció, memòria d'activitats preventives i autorització per tal de realitzar l'activitat d'auditoria del sistema de prevenció de les empreses.
- Reial decret 1993/1995, de 7 de desembre, que aprova el Reglament sobre col·laboració de les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social.
- Reial decret 843/2011, de 17 de juny, que estableix els criteris bàsics sobre l'organització de recursos per dur a terme l'activitat sanitària dels serveis de prevenció.

ADMINISTRACIÓ GENERAL DE L'ESTAT

- Reial decret 67/2010, de 29 de gener, d'adaptació de la legislació de prevenció de riscos laborals a l'Administració General de l'Estat.
- Reial decret 707/2002, de 19 de juliol, que aprova el Reglament sobre el procediment administratiu especial d'actuació de la Inspecció de Treball i la Seguretat Social i per a la imposició de mesures correctores d'incompliments en matèria de prevenció de riscos laborals en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat.

INFRACCIONS I SANCIONS

- Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, que aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social.
- Reial decret 928/1998, de 14 de maig, que aprova el Reglament general sobre procediments per a la imposició de sancions per infraccions d'ordre social i per als expedients liquidatoris de quotes de la Seguretat Social.
- Reial decret 597/2007, de 4 de maig, sobre publicació de les sancions per infraccions molt greus en matèria de prevenció de riscos laborals.

Secretaría de Salud Laboral Confederal